

TEVBE ETMEK İSTİYORUM FAKAT..!?

Muhammed Salih El-Muneccid

Çeviri ve Dizgi:
Fikri Göncü

المكتب التعاوني للدعوة والإرشاد وتوعية الجاليات بالشفا

ص.ب. ٢١٧١٧ - الرمز البريدي: ١١٤١٨ - الرياض هاتف: ٤٢٢٢٦٢٦ - ٤٢٠٠٦٢٠

TEVBE ETMEK İSTİYORUM FAKAT..!?

MUHAMMED EL-MÜNECCİD

*ÇEVİRİ VE DİZGİ:
FİKRİ GÖNCÜ*

Şifa Dâvet ve İrşad Merkezi Po.Box:31717-Riyad 11418 Tel:4222626-
4200620

ح دارالورقات العلمية للنشر والتوزيع، ١٤٢٧هـ

مهرسة مكتبة الملك فهد الوطنية أثناء النشر

لمنجد، محمد بن صالح

أريد أن أتوب ولكن باللغة التركية. / محمد بن صالح
لمنجد؛ شمس الحق ابن اشفاق الله. - الرياض، ١٤٢٧هـ

١٠٠ ص؛ ١٢ × ١٧ سم

ردمك: X-٤-٩٨٠٧-٩٩٦٠

١- الوعظ والإرشاد ٢- التوبة

أ- ابن اشفاق الله، شمس الحق (مترجم) ب- العنوان

١٤٢٧/٥٩١٢

ديوي ٢٤٠

رقم الإيداع: ١٤٢٧/٥٩١٢

ردمك: X-٤-٩٨٠٧-٩٩٦٠

حقوق الطبع محفوظة

الطبعة الأولى ١٤٢٧هـ

TAKDİM

Hamd tevbeleri engin merhameti ile kabul eden Allah'adır. O doğru yola iletendir.. O, günahları bağışlayan, tevbeleri kabul edendir.. Şahadet ederim ki Allah'tan başka hak ilah yoktur. O'nun hiçbir ortağı da yoktur. Yine şahadet ederim ki Hz. Muhammed O'nun hem kulu hem de Resulüdür. Ona, aline ve ashabına salat ve selam olsun.

Tevbe hakkında yazılmış bulunan bu risaleyi okudum ve onu çok faydalı buldum. Yazar bu kitapta delileri ile birlikte tevbenin şartlarını, tevbe edenlerin hallerini belirtmiş ve sakınılması ve tevbe edilmesi gerekli günahlardan örnekler sunmuştur. Bütün günahkârlara -ki hepimiz günahkârız- burada gösterilen ölçüler çerçevesinde sağlam bir tevbe ile tevbe etmelerini tavsiye eder ve onlara Rablerinin tevbeleri kabul ettiğini, günahları bağışlamayı sevdiğini hatırlatmak isterim. Yine bütün kardeşlerimize Rablerinin rahmetini istemeleri gerektiğini, Rablerinin kendilerini hidayet yolunda muvaffak kılacağına olan inançlarının tam olması gerektiğini hatırlatır, kendilerinin günahlardan ve günahkârlardan uzak durmalarını dilerim.

Yüce Allah hepimizi bütün hayırlı işlerimizde muvaffak edip, yazar kardeşimizi en güzel mükafatla mükafatlandırınsın ve onu müslümanlara faydalı bir kişi eylesin!

Peygamberimiz Hz. Muhammed'e ve onun âline ashabına salat ve selam olsun.

Abdullah Bin Abdurrahman El-Cibrin

11/07/1410 H.

ÖNSÖZ

"Hamd Allah'adır. O'na hamd eder, sadece ondan yardım bekleriz. Allah kimi hidayete erdirdiyse artık onu saptıracak yoktur, yine O, kimi dalalete düşürürse artık ona hidayet edecek yoktur. Allah'tan başka ilah olmadığına şahadet ederim. O, tektir ve asla bir ortağı yoktur. Muhammed, onun kulu ve resulüdür." ¹

Yüce Allah bütün mü'minlere şöyle seslenerek onların tevbe etmelerini emretmiştir:

﴿ وَتُوبُوا إِلَى اللَّهِ جَمِيعًا أَيُّهَ الْمُؤْمِنُونَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴾

"Ey mü'minler hepiniz Allah'a tevbe ediniz. Belki böylelikle kurtuluşa erersiniz."
(Nur: 31)

Yüce Allah kullarını Tevbe-kârlar ve zalimler olarak iki ayırmıştır, üçüncü bir sınıf zikredilmemiştir. Yüce Allah uyurur:

¹ Büyük sahabelerden Damad Bin El-Ezdi, Allah'ın Resulü'nden bu sözleri duyunca etkilenecek islama girmiştir. Muhatar-i Sahih-i Müslim: No:409.

﴿ وَمَنْ لَمْ يَتُبْ فَأُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴾

"Kimler tevbe etmediyse işte onlar zalimlerin ta kendileridirler." (El-Hucurât:11)

Yaşamakta olduğumuz bu asırda insanlardan çoğunun Allah'ın dininden yüz çevirdiklerini görmekteyiz. Günahlar çoğaldı, fitne ve fesat yaygınlaştı. Sanki günah bataklığına bulaşmayan insan kalmadı gibi. Bu bataklıktan ancak Allah'ın koruduğu insanlar kurtulabildiler.

Durum böyledir maalesef, fakat Allah nurunu tamamlayacaktır. Bir çok müslüman gaflet uykusundan uyanarak hatalarının farkına varıp uyanmaya başlamışlardır. Allah'a karşı görevlerinde gaflet içinde olduklarını anlayan bir çok insan tevbe kapılarında pişmanlık göz yaşları dökmeye başlamışlardır. Bir çok insan stresli, bunalımlı ve tersliklerle dolu bir hayattan bıkmış, karanlıktan aydınlığa çıkaracak bir çıkış kapısı aramaktadırlar.

Bu arada tevbe kapılarını aşındıranların önlerine bazı engeller çıkmıştır. Bu engellerden bazıları insanın kendi iç alemi ile, diğer bazıları da dış alemi ile ilgilidir.

Bu risalenin hedefi, bu konuyla ilgili olmak üzere insanların kafalarındaki bazı sorulara cevap vermek, ileri

*sürülen şüpheleri gidermek ve böylelikle şeytanın oyunlarını boşa çıkarmaktır.*²

Elinizde ki bu kitap, günahları hafife almak ile ilgili ön bilgiler içermekte, tevbenin şartları konusunda ise daha geniş bilgiler içermektedir. Bu risalemiz günahlarla ilgili olarak ortaya çıkan bazı psikolojik sorunlara ilaçlar sunmaktadır. Yine bu risalemizde aynı zamanda tevbekârların sorularına Kur'an ve sünnet ve ışığında, ilim ehli kişilerin görüşleri doğrultusunda verilmiş bazı fetvalar bulacaksınız. Son olarak da kitapçığımızın sonun da bir son söz yer almaktadır.

Yüce Allah'tan bu kelimelerin bana ve bütün müslüman kardeşlerime fayda getirmesini dilerim. müslüman kardeşlerimden ricam bizleri salih dualarından eksik etmemeleri ve bizlere Allah için nasihat etmeleridir. Allah cümlemizin günahlarını bağışlasın.

Muhammed Salih El-Müneccid
Al-Khober Po. Box: 2999

---

² Bu risalenin aslı 27 Rebiu'l-Evvel 1409 hicri tarihinde verdiğim bir konferanstır.

GÜN ALMANİE ÇİHLİKESİ

Yüce Allah, kullarına tevbeyle sadece kendisine yapmalarını emretmiştir: Allah sübhanehu ve Teâlâ şöyle buyurur:

﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا تُوبُوا إِلَى اللَّهِ تَوْبَةً نَّصُوحًا ﴾

*"Ey iman edenler, tevbeyle sadece Allah'a has kılarak samimi bir şekilde tevbe ediniz."
(Tahrim:8)*

Bir hata işlediğimizde Yüce Allah bize tevbe etmemiz için belli bir zaman vermektedir.

Kirâmen Katibin melekleri yaptığımız hataları yazmadan önce kalemlerini kaldırıp altı saat boyunca tevbe etmemizi beklemektedirler. Şayet tevbe edersek bu günahı kayda geçmemektedirler.

Şayet biz bu altı saat içinde tevbe etmezsek bu sefer kayda geçmektedirler. Fakat yine tevbe kapısı kul ölümüne kuruluncaya kadar açık tutulmaktadır. Allah'ın Resulü şöyle buyurur:

«إِنَّ صَاحِبَ الشَّمَالِ لَيَرْفَعُ الْقَلَمَ سِتِّ سَاعَاتٍ عَنِ عَبْدِ الْمُسْلِمِ الْمُخْطِئِ، فَإِنْ نَدِمَ وَاسْتَغْفَرَ اللَّهَ مِنْهَا أَلْقَاهَا، وَإِلَّا كَتَبَ وَاحِدَةً»

"Müslüman bir kul bir hata ettiğinde sol taraftaki yazıcı melek kalemini altı saat ³ boyunca kaldırarak bekler. Bu zaman içinde eğer o kul pişman olur da Allah'a tevbe ederse o günahı yazmaz ve şayet tevbe etmezse onu bir günah olarak kaleme alır." ⁴

Maalesef günümüzde bir çok insan Yüce Allah'a saygıda kusur etmekte ve gece gündüz demeden çeşitli günahlar işlemektedirler. Bazı insanlar işledikleri günahları küçük görüp basite alma hastalığına kapılmışlardır. Örneğin derler ki: *"Nikahımız düşen bir kadına bakmaktan veya onunla tokalaşmaktan ne olurmuş!?"*

³ Bu bildiğimiz saat dilimi de olabilir, gündüzden veya geceden belli bir zaman dilimi de olabilir. Lisanü'l-Arap. Madde: سوع . Feyzu'l-Kadir. El-Menavi.

⁴ Et-Tabarani, El-Kebir'de, El-Beyhakî, Şuabi'-İman'da rivayet etmiştir. El-Albani ise hadisin hasen olduğunu bildirmiştir. (Silsiletü'l-Ehadisü's-Sahihah: 1209)

Gazete, dergi ve televizyon ekranlarında haram görüntüleri hafife alanlar vardır. Bunların haram olduklarını bilseler de küçük şeyler olduklarını düşünürler. Aşağıda zikrettiğimiz ve Buhari'de yer alan iki esere dikkatinizi çekmek isterim: Enes (Allah ondan razı olsun)'den şöyle buyrulur:

«إِنَّكُمْ لَتَعْمَلُونَ أَعْمَالًا هِيَ أَذَقُ مِنْ عَيْنِكُمْ مِنَ الشَّعْرِ، كُنَّا نَعُدُّهَا عَلَى عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ مِنَ الْمَوْبِقَاتِ»

"Sizler öyle ameller yapıyorsunuz ki, onlar sizin gözünüzde kıldan bile ince (hafif) görülüyor. Hal bu ki biz o işleri Allah'ın Resulü zamanında helak eden amellerden sayıyorduk." 5

İbn-i Mes'ûd (Allah ondan razı olsun)'dan şöyle buyrulur:

«إِنَّ الْمُؤْمِنَ يَرَى ذُنُوبَهُ وَكَأَنَّهُ قَاعِدٌ تَحْتَ جَبَلٍ يَخَافُ أَنْ يَقَعَ عَلَيْهِ. وَإِنَّ الْفَاجِرَ يَرَى ذُنُوبَهُ كَذُبَابٍ مَرَّ عَلَى أَنْفِهِ فَقَالَ بِهِ هَكَذَا - أَيْ بِيَدِهِ - فَذَبَّهُ عَنْهُ.»

"Mümin kişi günahlarını eteğinde oturduğu ve sanki üzerine göçmesinden korktuğu bir dağ gibi görür. Facir bir kişi ise günahlarını bir sinek gibi görür. Sanki bu sinek

⁵ Buhari.

onun burnuna konmuştur da o, bu sineği eli ile kovalamıştır."

Sanırım bu eserler ve aşağıda gelen hadis ışığında olayın vahametini daha çok anlama imkânı bulacağız.

« إِيَّاكُمْ وَمُحَقَّرَاتِ الذُّنُوبِ، فَإِنَّمَا مَثَلُ مُحَقَّرَاتِ الذُّنُوبِ كَمَثَلِ قَوْمٍ نَزَلُوا بَطْنَ وَادٍ، فَجَاءَ ذَا بَعُودٍ، وَجَاءَ ذَا بَعُودٍ حَتَّى حَمَلُوا مَا أَنْصَجُوا بِهِ خُبْرَهُمْ، فَإِنَّ مُحَقَّرَاتِ الذُّنُوبِ مَتَى يُؤْخَذُ بِهَا صَاحِبُهَا تُهْلِكُهُ. » وفي رواية : « إِيَّاكُمْ وَمُحَقَّرَاتِ الذُّنُوبِ فَإِنَّهُنَّ يَجْتَمِعْنَ عَلَى الرَّجُلِ حَتَّى يَهْلِكَهُ. »

"Sakın ola ki küçük günahlara yaklaşmayınız. Küçük günahların misali bir vadiye inen bir kavmin misaline benzer ki bu kavmin üyelerinden her biri bir dal getirir de kendi ekmeceklerini pişirecek kadar bir odun toplamış olurlar. (İşte küçük günahlarda böyle küçük parçalardan oluşan büyük bir şerdir). Küçük günahlar af edilmeyecek olsa sahibini helak edecek güçtedir." Başka bir rivayette: "Sakın ola ki; küçük günahlara yaklaşmayınız. Onlar birikerek sahibini helak ederler." ⁶

İlim ehli küçük günahların büyük günahlar mertebesine çıkabileceğini ifade etmişlerdir. Küçük günah işleyen biri şayet Allah'tan haya etmez, işlediği

⁶ Ahmed rivayet etmiştir. (Sahihu'l-Camii:2686-2687)

günahı küçük diye önemsemez, Allah'tan korkmayı bırakırsa işte bu durum, küçük günahı, büyük günahlar mertebesine çıkarabilir. O yüzden tevbe ile büyük günahtan kurtulmak mümkün iken ısrarla yapılan küçük günahlar tevbeyle akla getirmeyeceğinden dolayı insanı helak edebilir.

Küçük günahları önemsemeyenlere şu sözün ifade ettiği manaya kulak vermelerini tavsiye ederiz: **"İşlediğin günahın küçüklüğüne bakma! Ancak âsi olduğun makamın büyüklüğüne bak."**

Bu sözlerimizden günahlarının farkına varıp üzülen her mü'min faydalanacaktır fakat nefislerine uyararak işlemekte oldukları günahlarda ısrarlı olanların fazla faydalanacaklarını sanmıyorum.

Bu sözler Allahu Teâlâ'nın şu ayetlerine iman edenler içindir:

﴿ نَبِّئْ عِبَادِي أَنِّي أَنَا الْغَفُورُ الرَّحِيمُ ﴿١١﴾ وَأَنَّ عَذَابِي هُوَ

الْعَذَابُ الْأَلِيمُ ﴿١٢﴾

"(Resulüm!) Kullarıma, benim çok bağışlayıcı ve esirgeyici olduğumu haber ver! Benim azabımın elem verici bir azap olduğunu da bildir." (Hicr: 49-50)

TEVBE KİMLERİNİN TEVBE TAMAMLAYICI ÜNSURLARI

Tevbe kelimesi çok derin manaları olan bir kelimedir. Tevbe, sadece dil ile söylenen bir söz değildir. Bazıları sadece dilleri ile tevbe edip aynı hatalara devam ederler. Böyle bir tevbe gerçek bir tevbe olmaktan çok uzaktır. Allahu Teâlâ şöyle buyuruyor:

﴿ وَأَنْ أَسْتَغْفِرُوا رَبَّهُمْ ثُمَّ تُوْبُوا إِلَيْهِ ﴾

"Ve Rabbinizden mağfiret dilemeniz, sonra da O'na tevbe etmeniz için (indirildi):" (Hud:3)

Bu ayetten de anlaşıldığı üzere tevbe etmek, istiğfardan daha güçlü bir durumdur. Elbete böyle önemli meselenin şartlarının olması lazımdır. Alimler Kur'an ve sünnetten aldıkları deliller ile tevbenin şu şartlarının olduğunu zikretmişlerdir:

Bir: Tevbe edilecek günahı derhal terk etmek.

İki: İşlenen bu günahı pişmanlık duymak.

Üç: Bir daha o günaha dönmemeye azim etmek.

Dört: Hak sahiplerine haklarını geri vermek veya rızalıklarını almak.

Alimler samimi bir tevbenin bazı tamamlayıcı şartları olduğunu ifade etmişlerdir:

Birincisi: Günahı başka sebeplerle değil de sadece Allah için terk etmek. Bir insan, başkalarından çekindiği veya o günahı işlemeye gücü yetmediği için değil sadece Allah'tan korktuğu için günahını bırakmalı.

Toplumdaki makamı için veya işinden olmamak için günahını terk eden tevbe etmiş sayılmaz.

Sihhatli ve kuvvetli kalmak için günahı terk eden tevbe etmiş sayılmaz. Örneğin hastalıklardan korkusuna zinayı bırakan bir insan tevbe etmiş sayılmaz. Rüşveti, yakalanma korkusuyla almayan, içki veya uyuşturucuları iflas etme korkusuyla terk eden kişi tevbe etmiş sayılmaz.

Elinde olmayan bir sebeple günahı işleyemeyen biri de tevbe etmiş sayılmaz. Örneğin ağzına felç vuran bir kişi konuşamadığı için yalan söylemeyi bırakırsa bu da gerçek bir tevbe değildir.

Cinsi gücü kalmadığı için zinayı terk eden birinin bu terki tevbe sayılmaz. Elini, ayağını kaybettiği için hırsızlığı yapamayan bir kişinin hırsızlık yapmaması tevbe sayılmaz. Tevbe için kudret olmakla beraber sırf Allah'tan korkulduğu için o günah duyulan bir pişmanlık eşliğinde terk edilmelidir. Peygamberimiz şöyle buyurur:

« التَّوْبَةُ تَوْبَةٌ »

"Tevbe pişmanlık duymaktır." ⁷

Allahu Teâlâ bir günahı yapmayı temenni edip de yapmaya imkan bulamayanı o işi yapanlarla aynı değerlendirmiştir:

Allah'ın Resulü şöyle buyurur:

« إِنَّمَا الدُّنْيَا لِأَرْبَعَةٍ نَفَرٍ: عَبْدٌ رَزَقَهُ اللَّهُ مَالًا وَعِلْمًا فَهُوَ يَتَّقِي فِيهِ رَبَّهُ، وَيَصِلُ فِيهِ رَحْمَتَهُ، وَيَعْلَمُ لِلَّهِ فِيهِ حَقًّا، فَهَذَا بِأَفْضَلِ الْمَنَازِلِ. وَعَبْدٌ رَزَقَهُ اللَّهُ عِلْمًا وَلَمْ يَرِزُقْهُ مَالًا، فَهُوَ صَادِقُ النَّيَّةِ، يَقُولُ: لَوْ أَنَّ لِي مَالًا لَعَمَلْتُ بِعَمَلِ فُلَانٍ، فَهُوَ بَيْنَتِهِ، فَأَجْرُهُمَا سَوَاءٌ. وَعَبْدٌ رَزَقَهُ اللَّهُ مَالًا وَلَمْ يَرِزُقْهُ عِلْمًا يُخْبِطُ فِي مَالِهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَلَا يَتَّقِي فِيهِ رَبَّهُ، وَلَا يَصِلُ بِهِ رَحْمَتَهُ، وَلَا يَعْلَمُ لِلَّهِ حَقًّا، فَهَذَا بِأَخْبَثِ الْمَنَازِلِ. وَعَبْدٌ لَمْ يَرِزُقْهُ اللَّهُ مَالًا وَلَا عِلْمًا فَهُوَ يَقُولُ: لَوْ أَنَّ لِي مَالًا لَعَمَلْتُ فِيهِ بِعَمَلِ فُلَانٍ، فَهُوَ بَيْنَتِهِ، فَوَزْرُهُمَا سَوَاءٌ »

⁷ Ahmed ve İbn-i Mace rivayet etmiştir. (Sahihu'l-Camii:6802)

"Dünyada dört sınıf kul (insan) vardır. (Birincisi:) Allah'ın mal ve ilimle rızıklandığı kul ki; bu kul Allah'ın verdiği mal konusunda Allah'tan korkar, onunla akrabalarını ziyaret eder, bu malda Allah'ın hakkı olduğunu bilincindedir. Bu sınıf bu dört derece arasında en yüksek olanıdır. (İkincisi:) Allah'ın ilim verip de mal vermediği kul ki; bu doğru kalplidir. Şöyle der: Şayet benim de malım olsaydı filanca gibi hayır yolda kullanırdım. O kul niyetine göre ecir alır. Bu iki kulun da ecirleri eşittir. (Üçüncüsü:) Allah'ın mal verip de ilim vermediği kul ki; bu kul malını harcarken Allah'tan korkuyu unutup ilimsiz bir şekilde malını yanlış işlerde çar-çur eder. Onunla akrabasını ziyaret etmez, Allah'ın o malda hakkı olduğunu bilmez. İşte bu kul en pis derecededir. (Dördüncüsü:) Allah'ın ne mal ve ne de ilim verdiği kuldur ki; bu kul şöyle der: Şayet benim malım olsaydı filan günahkâr adamın yaptığı (günah) fiilleri yapardım. O kul niyetine göre günahını alır ve bu son iki gurubun günahları eşittir."⁸

İkincisi: İnsanın işlediği günahın kötülüğünü ve zararını düşünmesi: Geçmiş günahlar hatırlandığında zevk ve mutluluk duyulması veya

⁸ Ahmed ve Tirmizi rivayet etmiş sahih olduğunu belirtmiştir. (Sahihi'-Terğib ve't-Terhib:1/9.)

gelecekte aynı günaha dönme niyetinin olması durumunda yapılan tevbe samimi ve gerçek bir tevbe değildir.

İbn-i Kayyim (Rahimehullah) (Hastalıklar ve İlaçları ve Bazı faydalı Bilgiler) adlı eserinde günahlarla ilgili bazı zararlar saymaktadır: Sizlere bunlardan bazılarını aktaralım:

İlimden mahrum kalmak, kalbin vahşete düşmesi, yaşamın zorlaşması, bedenın çökmesi, Allah'a itaatten mahrum kalmak, bereketin kalkması, başarının azalması, göğsün darlanması derlenmesi, günahların çoğalması, günahlara karşı bağışıklık kazanmak, kulun Allah indinde ve insanların gözünde değerini yitirmesi, hayvanların günahkâra lânet etmesi, zillete düşmek, kalbin mühürlenmesi, lânetlenmek, duaların kabul olmaması, karada ve denizde fitnelerin meydana gelmesi, kıskançlığın azalması, hayanın azalması, şeytanın kucağına düşmek, kötü bir amel işlerken ölmek ve en önemlisi âhîret azabı.

Kulun günahların zararını bilmesi onu günahlardan uzaklaştıracaktır. Bazı insanlar bu zararların farkında olmalarına rağmen birtakım sebepler yüzünden bir günahtan öbürüne geçerek hayat sürmektedir. **Bu söz konusu sebepler şunlardır:**

1. Günahlarının az olduğunu düşünmesi.

2. Nefsin günahı daha çok arzulaması.
3. Sevap işlemenin zorluğu karşısında günah işlemenin kolaylığı ve günaha götüren yolların kolaylığı. Zira sevap işlemek belli bir program ve gayret ile olacaktır.
4. Bütün yakınların ve arkadaşların bu günahın içinde olması dolayısı ile kişinin doklarından farklı olamaması.
5. Bazı günahlar sahibine kendi özel çevresinde belli bir yer ve makam kazandırmaktadır. Kişi bu günahı bıraktığında edinmiş olduğu yeri kaybetmekten korkar ve işlediği günaha devam eder.

Ebu Nevas adında biri içki masalarında içenleri coşturan bir şairdi. Ebu El-Atahiye adında rabbani bir şair onun bu durumuna üzülerək onu eleştirmişti. Bu eleştiri karşısında Ebu Nevas adındaki bu şair şöyle cevap verdi:

*Bu eğlence masalarını bırakıvereceğimi mi sanıyorsun
Arkadaşlarımin yanında on paralık olacağımı sanırsın*

Üçüncüsü: Kul günah işler işlemez hemen vakit geçirmeden tevbe etmelidir. Zira tevbenin geciktirilmesi haddi zatında ayrıca tevbe gerektiren bir durumdur.

Dördüncüsü: Kişi tevbesinin eksik olabileceğinin ve dolayısı ile kabul edilmemiş

olabileceğinin bilincinde olmalı ki, nefsinden razı olarak Allah'ın azabından emin olmasın.

Beşincisi: Tevbe eden kişi şayet mümkünse geçmişte yapamadığı Allah'ın hakkı olan ibadetlerin iadesi mümkünse bunu yerine getirmeli. Daha önce ödemediği zekâtlar gibi.

Altıncısı: Şâyet tevbe eden kişinin oturduğu yer kendisini yeniden aynı günaha sürüklemeye sebep olacaksa o kişi yeri terk etmelidir.

Yedincisi: Tevbe eden kişi günah işlemesine sebep olan kişiyi terk etmelidir.

Allah'ı Teâlâ şöyle buyurmaktadır:

"O gün Allah'a karşı gelmekten sakınanlar dışında dost olanlar bile birbirlerine düşman kesilirler." (Zuhruf:67)

Kötü işler yaparken birbirlerine yardımcı olanlar kıyamet günü birbirlerine lanet ederler. Öyleyse tevbe eden kişi şayet onları hakka çağıramıyorsa onlardan uzak durmalı ve derhal arkadaşlıklarına son verilmelidir. Bu arada şeytanın dâvet kapısından girerek onlarla tekrar haşir neşir olmaması için gereken dikkat gösterilmelidir. İnsan zayıf bir mahluk olduğunu unutmamalıdır. Eski arkadaşlarını etkilemek kastıyla onlara yaklaştıktan sonra onlara kanan ve ardından eski günahlarına dönen bir çok kişi vardır.

Sekizincisi: Tevbekâr kişi yapmış olduğu bütün haramlardan kendini arındırmalıdır. Her türlü uyuşturucu kullanımını, çalgı aletlerini dinlemeyi, harama teşvik eden filimler ve tiyatroları takip etmeyi, haram olan resimlere bakmayı ve buna benzer haramları tamamıyla terk etmelidir. Dolayısıyla söz konusu haramlara bulaşmaya vesile olan her türlü araç gereç -şayet helal bir yönde kullanılamayacaksa- telef edilmelidir. Tevbekârın bütün cahilî işlerden kendini arındırması çok önemli bir durumdur. Bazı yanlışlarını terk etmeyen nice tevbekârlar vardır ki bu yanlışlar belli bir zaman sonra o kişinin hidayete erdikten sonra tekrar eski haline dönmesine sebep olmuştur. Yüce Allah'tan kalbimizi dini üzerinde sabit kılmasını niyaz ederiz.

Dokuzuncusu: Tevbekâr kişi kendisine hak yolda yardımcı olacak salih kişileri arkadaş edinerek kendisini günaha sürükleyen eski arkadaşlarını terk etmeli ilim meclislerinde faydalı işlerle meşgul olarak şeytana bir boşluk verip kendisine maziyi hatırlattırmamalıdır.

Onuncu: Tevbekâr vücudunu helal lokma ile beslemeli şayet tevbekâr bedenini haramla beslemişse tâkatini Allah yolunda harcamalı ki kendini Allah onu af etsin.

On Birinci: Tevbe gargara, yani can çekişirken boğazdan çıkan hırıltıdan ve güneş batıdan doğmadan önce olmalı. Yani tevbe küçük ve büyük kıyametten önce vukû bulmalı. Peygamberimiz (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurmaktadır:

« مَنْ تَابَ إِلَى اللَّهِ قَبْلَ أَنْ يُعْرَغَرَ قَبْلَ اللَّهِ تَوْبَتَهُ »

*"Kim ki gargaradan önce Allah'a tevbe ederse Allah onun tevbesini kabul eder."*⁹

Başka bir hadiste şöyle buyrulur:

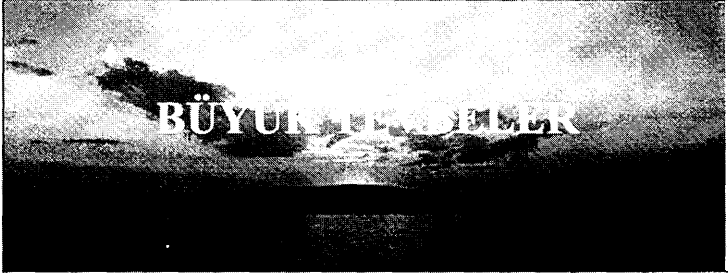
« مَنْ تَابَ قَبْلَ أَنْ تَطْلُعَ الشَّمْسُ مِنْ مَغْرِبِهَا تَابَ اللَّهُ عَلَيْهِ »

*"Kim ki güneş batıdan doğmadan tevbe ederse Allah onun tevbesini kabul eder."*¹⁰

---

⁹ Ahmed ve Tirmizi rivayet etmiştir. (Sahihu'l-Câmi: 6132)

¹⁰ Müslim

Allah'ın Resulü (Sallallahu Aleyhi ve Sellem)'in sahabesinden bazı örnekler sunmak istiyorum. Bureyde (Allah ondan razı olsun) şöyle rivayet ediyor:

« أَنْ مَاعَزِبَ بِنُ مَالِكِ الْأَسْلَمِيِّ أَتَى رَسُولَ اللَّهِ ﷺ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي وَزَيْتِي. وَإِنِّي أُرِيدُ أَنْ تُطَهِّرَنِي فَرَدَّهُ. فَلَمَّا كَانَ مِنَ الْغَدِ أَتَاهُ، فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنِّي قَدْ زَيْتِي. فَرَدَّهُ الثَّانِيَةَ. فَأَرْسَلَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ إِلَى قَوْمِهِ فَقَالَ: « اتَّعَلَّمُونَ بَعْضُهُمْ بِأَسَا تُتَكْرَمُونَ مِنْهُ شَيْئًا؟ قَالُوا مَا نَعْلَمُهُ إِلَّا وَفِي الْعَقْلِ، مِنْ صَالِحِينَ فِيمَا نَرَى، فَأَتَاهُ الثَّلَاثَةَ. فَأَرْسَلَ إِلَيْهِمْ أَيْضًا فَسَأَلَ عَنْهُ، فَأَخْبَرُوهُ أَنَّهُ لَا بَأْسَ بِهِ وَلَا بَعْضُهُ. فَلَمَّا كَانَ الرَّابِعَةَ حَفَرَ لَهُ حُفْرَةً، ثُمَّ أَمَرَ بِهِ فَرَجَمَ. »

Aynı râvi şu rivayeti de yapıyor:

قَالَ: فَجَاءَتِ الْغَامِدِيَّةُ، فَقَالَتْ: يَا رَسُولَ اللَّهِ، إِنِّي قَدْ زَيْتُ فَطَهَّرْنِي، وَإِنَّهُ رَدَّهَا، فَلَمَّا كَانَ الْغَدُ، قَالَتْ: يَا رَسُولَ اللَّهِ لِمَ تَرُدُّنِي؟ لَعَلَّكَ تَرُدُّنِي كَمَا رَدَدْتَ مَاعِزًا، فَوَ اللَّهُ إِنِّي حُبْلَى. قَالَ: أَمَا لَا، فَأَذْهَبِي حَتَّى تَلِدِي. قَالَ فَلَمَّا وَلَدَتْ أَتَتْهُ بِالصَّبِيِّ فِي حُرْقَةٍ، قَالَتْ: هَذَا قَدْ وَلَدْتُهُ. قَالَ: « أَذْهَبِي فَأَرْضِعِيهِ حَتَّى تَفْطَمِيهِ ». فَلَمَّا فَطَمْتَهُ أَتَتْهُ بِالصَّبِيِّ فِي يَدِهِ كِسْرَةَ خُبْزٍ، فَقَالَتْ: هَذَا يَا رَسُولَ اللَّهِ قَدْ فَطَمْتُهُ، وَقَدْ أَكَلَ الطَّعَامَ، فَدَفَعَ الصَّبِيَّ إِلَى رَجُلٍ مِنَ الْمُسْلِمِينَ، ثُمَّ أَمَرَ بِهَا فَحَفَرَ لَهَا إِلَى صَدْرِهَا، وَأَمَرَ النَّاسَ فَرَجَمُوهَا. فَيَقْبَلُ خَالِدُ بْنُ وَلِيدٍ بِحَجَرٍ فَرَمَى رَأْسَهَا فَتَنْضَحُ الدَّمُ عَلَى وَجْهِ خَالِدٍ فَسَبَّهَا. فَسَمِعَ نَبِيُّ اللَّهِ سَبَّهُ إِيَّاهَا فَقَالَ: « مَهْلًا يَا خَالِدُ! فَوَ الَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَقَدْ تَابَتْ تَوْبَةً لَوْ تَابَهَا صَاحِبُ مَكْسٍ لَغَفَرَ لَهُ » ثُمَّ أَمَرَ بِهَا فَصَلَّى عَلَيْهَا وَذَفَنْتُ ».

"Maiz Bin Malik El-Eslemi Allah'ın Resulü (Sallallahu Aleyhi Ve Sellem)'e gelerek şöyle dedi: Ey Allah'ın Resulü ben nefsimi zulmederek zina ettim. Beni temizlemeni istiyorum. Fakat Allah'ın Resulü onun isteğini kabul etmedi. Ertesi gün tekrar gelerek; Ey Allah'ın Resulü ben zina ettim dedi. Allah'ın Resulü onu ikinci kez geri çevirdi. Allah'ın Resulü o kişinin kavmine bazı adamlar göndererek bu kişi hakkında bilgi almak üzere şahitler istedi. Gelenlere sordu: « Siz bu kişinin akli yerinde olduğuna şahitlik eder misiniz? Onda yanlış bir durum

gördünüz mü?» Şöyle dediler: Onu akıselim olarak biliriz. Gördüğümüz kadarı ile bizim en salihlerimizdendir. Daha sonra Maiz üçüncü kez geldi. Allah'ın Resulü tekrar adam göndererek onun halinden sual eyledi. Tanrıyanlar yeniden onun gayet normal bir kişi olduğu ve akı selim olduğunu ifade ettiler. Maiz dördüncü kez gelince Allah'ın Resulü onun için bir çukur kazdı ve Maiz recmedildi.»

Aynı ravî rivayet etmiş olduğu başka bir hadiste şöyle buyuruluyor:

Dedi ki: Ğamidiyye Allah'ın Resulüne gelerek şöyle dedi: Ey Allah'ın Resulü, ben zina ettim beni temizle! Allah'ın Resulü onu geri çevirdi. Ertesi gün olunca kadın yine geldi ve şöyle dedi: Ey Allah'ın Resulü beni neden geri çeviriyorsun? Belki Maiz'i geri çevirdiğin gibi beni de geri çevireceksin ama Allah'a yemin olsun ki ben (zinadan) hamileyim. Allah'ın Resulü dedi ki: Şimdi olmadı, git ve doğurana kadar bekle. Kadın doğrunca çocuğunu bir beze sardı. Allah'ın Resulün yanına gelerek; çocuk bu, onu doğurdum dedi. Allah'ın Resulü, o kadına şöyle dedi: Gidiniz, süttten kesilene kadar çocuğunuzu emdiriniz. Çocuk süttten kesilince kadın çocuğun eline bir ekmeğin parçası vererek tekrar Allah'ın Resulü'nün yanına geldi ve: Ey Allah'ın Resulü, işte çocuğu süttten kesttim, dedi. Allah'ın Resulü çocuğu aldı ve Müslümanlardan bir adama uzatarak kadının göğsüne gelecek kadar bir kuyu

kazdırdı. İnsanlara kadının recmedilmesini emretti ve onlar da kadını recmettiler. O sırada Halid Bin Velid çıkageldi ve kadının başına bir taş attı. Yarılan baştan sıçrayan kan Halid'in yüzüne gelince Halid kötü bir kaç kelime söyledi. Allah'ın Resulü bu sözleri duyunca şöyle dedi: «Yavaş ol Ey Halid! Nefsimi elinde bulunduran Allah'a yemin ederim ki, o öyle bir tevbe etti ki bu tevbeyi yol kesici bir haydut etseydi Allah onu bağışlardı.»¹¹ Daha sonra kadın için cenaze kıyınmasını emretti ve cenaze namazını kıldı ve daha sonra kadın defnedildi.

Başka bir rivayette şöyle geçer:

يَا رَسُولَ اللَّهِ، رَجَمْتَهَا ثُمَّ تُصَلِّي عَلَيْهَا؟! فَقَالَ: «لَقَدْ تَابَتْ تَوْبَةً لَوْ قَسَمْتَ
بَيْنَ سَبْعِينَ مِنْ أَهْلِ الْمَدِينَةِ وَسَعْتَهُمْ، وَهَلْ وَجَدْتَ أَفْضَلَ مِنْ أَنْ جَادَتْ
بِنَفْسِهَا لِلَّهِ عَزَّ وَجَلَّ»¹²

Hz. Ömer dedi ki: Ey Allah'ın Resulü onu recmettin ve şimdi cenaze namazını mı kıılıyorsun! Allah'ın Resulü dedi ki: O öyle bir tevbe etti ki Medine halkından yetmiş kişiye paylaştırılsaydı, o tevbe onlara yeterdi. Allah (Azze ve Celle)'a canını feda etmekten daha üstün bir şey gördün mü!"

¹¹ Müslim

¹² Abdurrazzak Musannif'ında rivayet etmiştir. 7/325.

TEVBE ETEMEK İSTİYORUM FAKAT GEÇMİŞ GÜNAHLARIM SİZLER

İçimizden biri çıkıp "Ben tevbe edip doğru yola girmek isterim ama Allah'ın tevbe mi kabul edeceğini kim bana garanti edebilir ki? İçimde tereddüt var. Allah'ın beni af edeceğini bilsem hemen tevbe ederim." Diyebilir.

Bu kişiye şöyle cevap veririz: Senin aklına gelen bu gibi düşünceler senden önce yaşamış olan Allah'ın Resülü (Sallallahu Aleyhi ve Selem)'in sahabesinin aklına da gelmiştir. Aşağıda gelen iki rivayeti iyi bir şekilde düşünürsen bu düşüncelerden kurtulacaksın:

Birincisi: İmam Müslim (Allah ondan razı olsun), Amr Bin El-As'ın İslama girişi ile ilgili şu rivayette bulunur:

«فَلَمَّا جَعَلَ اللَّهُ الْإِسْلَامَ فِي قَلْبِي أَتَيْتُ النَّبِيَّ ﷺ فَقُلْتُ: ابْسُطْ يَدَكَ فَلَأُبَايِعَكَ، فَبَسَطَ يَمِينَهُ فَقَبَضْتُ يَدِي قَالَ: مَا لَكَ يَا عَمْرُو؟ قَالَ: قُلْتُ: أَرَدْتُ أَنْ أَشْتَرِطَ. قَالَ: «تَشْتَرِطُ بِمَاذَا؟» قُلْتُ: أَنْ يُغْفِرَ لِي. قَالَ: «أَمَا عَلِمْتَ يَا عَمْرُو أَنَّ الْإِسْلَامَ يَهْدِمُ مَا كَانَ قَبْلَهُ، وَأَنَّ الْهَجْرَةَ تَهْدِمُ مَا كَانَ قَبْلَهَا، وَأَنَّ الْحَجَّ يَهْدِمُ مَا كَانَ قَبْلَهُ؟»

"Allah islami kalbime doğdurunca Allah'ın Resulü (Sallallahu Aleyhi Ve Selemlle)'e geldim ve ona şöyle dedim: Elini uzat ki sana biat edeyim. Sonra elini uzattı ve ben elini iki elimin arasına alıp tuttum. Dedi ki: Neyin var Ya Amr? Ona şöyle cevap verdim: Şart koşmak istedin Ey Allah'ın Resulü. Dedi ki: Ne şartı koşuyorsun? Dedim ki: Günahlarımın bağışlanmasını şart koşuyorum. Dedi ki: «Sen bilmez misin ey Amr İslam kendinden önceki günahları yok eder, hicret kendisinden önceki günahları yok eder, hac kendisinden önceki günahları yok eder.»

İkincisi: İmam Müslim, İbn-i Abbas (r.a.)'dan şöyle rivayet eder:

«أَنَّ نَاسًا مِنْ أَهْلِ الشَّرْكَ قَتَلُوا فَأَكْثَرُوا، وَزَنُوا فَأَكْثَرُوا، ثُمَّ أَتَوْا مُحَمَّدًا ﷺ فَقَالُوا: إِنَّ الَّذِي تَقُولُ وَتَدْعُوا إِلَيْهِ حَسَنٌ، وَلَوْ نُخْبِرُنَا أَنْ لِمَا عَمَلْنَا كَفَّارَةً، فَتَنَزَلَ قَوْلُ اللَّهِ

تَعَالَى: ﴿وَالَّذِينَ لَا يَدْعُونَ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ وَلَا يَقْتُلُونَ النَّفْسَ
الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ وَلَا يَزْنُونَ^ع وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ يَلْقَ
أَثَامًا ﴿٥٦﴾

﴿قُلْ يَاعِبَادِيَ الَّذِينَ أَسْرَفُوا عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوا مِن رَّحْمَةِ اللَّهِ^ع
إِنَّ اللَّهَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا^ع إِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ ﴿٥٧﴾

"Müşriklerden, çokça insan öldürmüş ve çokça zina etmiş bir guruh insan, Hz. Muhammed (Sallallahu Aleyhi ve Selem)'e gelerek şöyle derler: Bize haber ettiğin ve kendisine çağırdığın iyiliğe ulaşmamız için bizim günahlarımıza kefaret olacak bir amelî bize haber eder misin? Bunun üzerine şu ayetler iner:

"Yine Allah'ın o salih kulları, Allah ile beraber (tuttukları) başka bir tanrıya yalvarmazlar, Allah'ın haram kıldığı cana haksız yere kıymazlar ve zina etmezler. Kim ki bu günahları işlerse günahının cezasını bulacaktır." (Furkan: 68)

"Deği: Ey kendi nefisleri aleyhine haddi aşan kullarım! Allah'ın rahmetinden umut kesmeyin!" (Zümer: 53)

ACABA ALLAH BAĞIŞLAR MI??

Bazen kendi kendine şöyle dersin: Tevbe etmek istiyorum fakat günahlarım o kadar çok ki! İşlemediğim hiçbir kötülük ve günah kalmadı! Günahlarım o kadar çoğaldı ki! Acaba Allah yıllar boyu işleyip durduğum dağlar gibi ağırlıklara ulaşmış günahlarımı af eder mi!?

Bu gibi sözleri içinden geçiren ikramı bol, mübarek kardeşim! Ben de sana şöyle seslenmek isterim: Bu sorun sadece size özel bir sorun değildir. Bu sözleri diyerek tevbe ile arasında engeller koyan sadece siz değilsiniz. Bu sözleri tevbe etmek isteyen herkes kalbinden mutlaka geçirir.

Muhterem kardeşim, bu konuyla ilgili tanık olduğum bir olayı size sunmak istiyorum: Bir genç gelerek küçük bir yaştan beri günah

işlediğini, on yedi yaşına ulaştığında çeşitli insanlarla beraber işlediği, küçük günahlardan büyüğüne sırtında çeşit bir çok günahın oluştuğunu ve hatta günlerden bir gün küçük yaşta bir kız çoğuna bile tecavüz ettiğini ve bir çok defa hırsızlık yaptığını ifade etmiş, daha sonra tevbe edip dönüş yaptığını şimdi ise namazlarını kıldığını ve hatta bazı geceler gece namazına bile kalktığını ve Pazartesi ve Perşembe günleri oruçlarının devamlı tuttuğunu ve sabah namazlarından sonra Kur'an-ı Kerim okuduğunu ifade etmiş ve ardından benim tevbem kabul olur mu diye soru soruyordu!

Bu ve benzeri sorunların soruların cevabını, sorunların çözümünü Kuran ve Sünette aramamız gerekiyor. Kur'ana baktığımız da Yüce Allah'ın bu konuyla ilgili şu ayetini görüyoruz:

﴿ قُلْ يٰعِبَادِىَ الَّذِيْنَ اَسْرَفُوْا عَلٰٓى اَنْفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوْا مِنْ رَّحْمَةِ اللّٰهِ ۚ اِنَّ اللّٰهَ يَغْفِرُ الذُّنُوْبَ جَمِيْعًا ۗ اِنَّهٗ هُوَ الْغَفُوْرُ الرَّحِيْمُ ﴿٣١﴾ وَاٰنِيْبُوْا اِلٰى رَبِّكُمْ وَاَسْلِمُوْا لَهٗ مِنْ قَبْلِ اَنْ يَّاتِيَكُمْ الْعَذَابُ ثُمَّ لَا تُنصَرُوْنَ ﴿٣٢﴾ ﴾

"Deği: Ey kendi nefisleri aleyhine haddi aşan kullarım! Allah'ın rahmetinden umut kesmeyin!" Size azap gelip çatmadan önce Rabbinize dönün." (Zümer:53-54)

Bu ayetlerde bu soruya özet ve açık olarak cevap verilmektedir. Ancak kişinin kendi günahlarının Allah'ın af etmeyeceği kadar büyük ve çok olduğunu düşünmesi şu dört hatadan kaynaklanmaktadır:

Bir: Kişinin Rabbinin rahmetinin ne kadar geniş olduğunu bilmemesi.

İki: Kişinin, Allah'ın günahları af etmeye kadir olduğuna olan inancının az olması.

Üç: Kişinin Allah'ın bütün günahları af edebileceğine olan umudunun zayıf olması.

Dört: Kişinin tevbenin günahları yok edeceğine olan inancının zayıf olması.

Bu şüphelerden her birine kısaca cevap verelim:

Birinci şüpheye şöyle cevap veririz: Bu şu şüpheye cevap olarak şu ayet yeterlidir:

﴿ وَسِعَتْ وَرَحْمَتِي كُلَّ شَيْءٍ ﴾

"Benim rahmetim her şeyi kuşatmıştır." (Araf:156)

İkinci şüpheye olan cevabımız şöyle olacaktır: Bu şüpheye de cevap olarak şu hadis-i kudsi yeterlidir:

قَالَ اللَّهُ تَعَالَى مَنْ عَلِمَ أَنِّي ذُو قُدْرَةٍ عَلَى مَغْفِرَةِ الذُّنُوبِ غَفَرْتُ لَهُ وَلَا أُبَالِي مَا لَمْ يُشْرِكْ بِي شَيْئًا. «

"Allah Teâlâ şöyle buyurur: Kim ki benim günahları af etmeye kadar olduğumu bilirse, şayet şirk koşmamışsa hiç düşünmeden onu af ederim." 13

Üçüncü şüpheye cevabımız şu olacaktır: Bu şüpheyi şu hadis-i şerif tedavi edecektir:

« يَا ابْنَ آدَمَ، إِنَّكَ مَا دَعَوْتَنِي وَرَجَوْتَنِي غَفَرْتُ لَكَ عَلَى مَا كَانَ مِنْكَ وَلَا أُبَالِي، يَا ابْنَ آدَمَ لَوْ بَلَغَتْ ذُنُوبُكَ عَنَانَ السَّمَاءِ ثُمَّ اسْتَغْفَرْتَنِي غَفَرْتُ لَكَ وَلَا أُبَالِي، يَا ابْنَ آدَمَ، لَوْ أَنَّكَ أَتَيْتَنِي بِقُرَابِ الْأَرْضِ خَطَايَا ثُمَّ لَفَيْتَنِي لَا تُشْرِكْ بِي شَيْئًا لِأَتَيْتَكَ بِقُرَابِهَا مَغْفِرَةً. «

"Ey Adem oğlu! Şayet sen af edilmeyi umarak seni bağışlamam için bana yalvaracak olsan günahlarının çokluğunu umursamadan seni bağışlarım. Ey Adem oğlu! Günahların gökyüzünü dolduracak kadar olsa ve bunun ardından benden bağışlanma dilesen günahlarını hiç umursamadan af derim. Ey Adem oğlu şayet sen bana

¹³ Et-Tabarani El-Kebir'de, El-Hakim ise Sahihul-Cami'de rivayet etmişlerdir.No:4330.

*herhangi bir şirk koşmadığın bir halde yeryüzü dolusu günahla bana gelip karşıma dikilsen sana yine yeryüzü dolusu mağfiret ile gelerek hiç umursamadan seni bağışlarım.*¹⁴

Dördüncü şüpheye gelince: Bu şüphe içinde cevap olarak şu hadis yeter:

«التَّائِبُ مِنَ الذَّنْبِ كَمَنْ لَا ذَنْبَ لَهُ.»

*"Günahından tevbe eden hiç günahı olmayan gibidir."*¹⁵

Çok büyük günahları olup bunların af edilmeyeceğini sanan kardeşlere şu hadisi aktarmak istiyorum:

¹⁴ Tirmizi rivayet etmiştir. (Sahihu'l-Cami:4338)

¹⁵ İbn-i Mace rivayet etmiştir. (Sahihu'l-Cami:3008)

**Ebu Saïd Sa'd Bin Malik Bin Sinan
El-Hudri (Allah ondan razı olsun)
Peygamberimiz (Sallallahu Aleyhi ve Selem)
şöyle buyurur:**

« كَان فِيمَنْ كَانَ قَبْلَكُمْ رَجُلٌ قَتَلَ تِسْعَةَ وَتِسْعِينَ نَفْسًا، فَسَأَلَ عَنْ
أَعْلَمِ أَهْلِ الْأَرْضِ فَذَلَّ عَلَى رَاهِبٍ. فَأَتَاهُ فَقَالَ إِنَّهُ قَتَلَ تِسْعَةَ
وَتِسْعِينَ نَفْسًا فَهَلْ لَهُ مِنْ تَوْبَةٍ؟ فَقَالَ: لَا. فَقَتَلَهُ فَكَمَّلَ بِهِ مِائَةَ، ثُمَّ
سَأَلَ عَنْ أَعْلَمِ أَهْلِ الْأَرْضِ فَذَلَّ عَلَى رَجُلٍ عَالِمٍ، فَقَالَ إِنَّهُ قَتَلَ
مِائَةَ نَفْسٍ فَهَلْ لَهُ مِنْ تَوْبَةٍ؟ فَقَالَ: نَعَمْ، وَمَنْ يَحُولُ بَيْنَكَ وَبَيْنَ
التَّوْبَةِ، ائْتَلِقْ إِلَى أَرْضٍ كَذَا فَإِنْ بِهَا أَنْاسٌ يَعْبُدُونَ اللَّهَ تَعَالَى فَاعْبُدِ
اللَّهَ مَعَهُمْ، وَلَا تَرْجِعْ إِلَى أَرْضِكَ فَإِنَّهَا أَرْضٌ سُوءٌ، فَائْتَلِقْ حَتَّى إِذَا
نَصَفَ الطَّرِيقَ أَتَاهُ الْمَوْتُ، فَاخْتَصَمَتْ فِيهِ مَلَائِكَةُ الرَّحْمَةِ وَمَلَائِكَةُ

العَذَابِ. فَقَالَ مَلَائِكَةُ الرَّحْمَةِ: جَاءَ تَائِبًا مُقْبِلًا بِقَلْبِهِ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى: وَقَالَتْ مَلَائِكَةُ الْعَذَابِ: إِنَّهُ لَمْ يَعْمَلْ خَيْرًا قَط. فَأَتَاهُمْ مَلَكٌ فِي صُورَةِ آدَمِي فَجَعَلُوهُ بَيْنَهُمْ-أَيِ حَكْمًا- فَقَالَ: قِيسُوا مَا بَيْنَ الْأَرْضَيْنِ فَإِلَى أَيْتَهُمَا كَانَ أَذْنَى فَهُوَ لَهُ، فَفَاسُوا فَوَجَدُوهُ أَذْنَى إِلَى الْأَرْضِ الَّتِي أَرَادَ، فَفَبَضَّتْهُ مَلَائِكَةُ الرَّحْمَةِ. «¹⁶

"Sizden önce yaşamış kavimler arasında doksan dokuz kişi öldürmüş biri vardı. Yeryüzünün en bilgili kişisini sordu ve ona bir rahibi gösterdiler. Ona giderek kendisinin doksan dokuz kişi öldürdüğünü, kendisi için tevbe olup olmadığını sordu. O rahip ise ona hayır diye cevap verdi. Daha sonra bu rahibi de öldürerek bu sayıyı yüz kişiye çıkardı. Daha sonra yine yeryüzünün en bilgili kişisini sordu ve ona alim bir kişiyi gösterdiler. O alim kişiye giderek kendisinin yüz kişi öldürdüğünü, kendisi için tevbe olup olmadığını sordu. O alim kişi ona: "Senin için tevbe vardır, seninle tevbe arasına kim engel koyabilir ki!?" diyerek cevap verdi. Daha sonra ona: Şu şehre git. Orada Allah!a ibadet eden insanlar bulacaksın, onlarla beraber sende ibadet et! Kendi yaşadığın yerlere dönme! Oralar kötülük yapan insanlarla doludur dedi. Adam o şehre doğru yola çıktı ve tam yolu yarılamişken ona ölüm

¹⁶ Muttefekun Aleyhi.

geldi. Rahmet ve azap melekleri onu almak için aralarında tartıştılar. Rahmet melekleri şöyle dediler: Tevbe edip kalbini Allah'a yönlendirerek geldi, onu biz almamız dediler. Azap melekleri ise: O bir hayırlı iş yapmamıştır, onu biz alacağız dediler. Onlar bu halde kavga ederken yanlarında insan suretinde bir melek geldi ve onu aralarında hakem tayin ettiler. Bu hakem onlara dedi ki: geldiği yer ile varacağı yer arasını ölçün o geldiği yere daha yakınsa azap meleklerininindir, gideceği yere daha yakınsa rahmet meleklerininindir dedi. (Böylece gideceği yer daha yakın çıkınca) onu rahmet melekleri aldılar." ¹⁷

Aynı hadisin Buhari'de yer alan rivayetinde şu şekilde buyrulur:

«وَكَانَ إِلَى الْقَرْيَةِ الصَّالِحَةِ أَقْرَبُ بِشِيرٍ فَجَعَلَ مِنْ أَهْلِهَا.»

"Salih kişilerin olduğu şehre bir karış kadar yakın çıktı ve onu böylece o Salih insanlarla beraber kılarak rahmet meleklerine verdiler."

Sahihu'l-Buhari'de yer alan başka bir rivayete şöyle buyrulur:

«فَأَوْحَى اللَّهُ تَعَالَى إِلَى هَذِهِ أَنْ تَبَاعَدِي وَإِلَى هَذِهِ أَنْ تَقْرَبِي، وَقَالَ قَيْسُوا مَا بَيْنَهُمَا، فَوَجَدُوهُ إِلَى هَذِهِ أَقْرَبُ بِشِيرٍ فَغَفِرَ لَهُ.»

¹⁷ Buhari-Müslim.

Tevbe Etmek İstiyorum Fakat -Muhammed El-Müneccid ﴿37﴾

"Allah yere vahyederek geldiği yer ile öldüğü yer arasındaki mesafenin uzamasını ve öldüğü yer ile gideceği yer arasındaki mesafenin kısalmasını emretti ve gideceği bir karış daha yakın çıkınca günahları af edildi."

Evet! Tevbe ile kişi arasına kim girebilir ki!? Tevbe etmek isteyen kardeşim! Şimdi sanırım günahlarının bu hadiste yer alan kişininkinden daha fazla olduğunu düşünmüyorsunuzdur. O bu durumda bile umudunu yitirmemiştir ve tevbe yollarını aramıştır.

Muhterem Kardeşim, bu mesele bununla kalmıyor. Allahu Teâlâ'nın şu ayeti kerimesine bir bakın:

﴿ وَالَّذِينَ لَا يَدْعُونَ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ وَلَا يَقْتُلُونَ

النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ وَلَا يَزْنُونَ ۗ وَمَنْ يَفْعَلْ

ذَلِكَ يَلْقَ أَثَامًا ﴿٦٨﴾ يُضَعَّفَ لَهُ الْعَذَابُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ

وَيَحْضَدُ فِيهِ مَهَانًا ﴿٦٩﴾ إِلَّا مَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ عَمَلًا

صَلِحًا فَأَوْلِيكَ يُبَدِّلُ اللَّهُ سَيِّئَاتِهِمْ حَسَنَاتٍ ۗ وَكَانَ اللَّهُ

غَفُورًا رَحِيمًا ﴿٧٠﴾

"Yine onlar ki, Allah ile beraber (tuttukları) başka bir ilaha yalvarmazlar, Allah'ın haram kıldığı bir cana haksız yere kıymazlar ve zina etmezler. Bunları yapan, günah(inın cezasını) bulur; Kıyamet günü azabı kat kat artırılır ve onda (azapta) alçaltılmış olarak devamlı kalır. Ancak tevbe ve iman edip Salih ameller işleyenler bundan müstesnadır. Onlar ki; Allah onların kötülüklerini iyiliklere çevirir. Allah çok bağışlayıcıdır engin merhamet sahibidir."

Furkan Suresi 70. ayetin şu bölümü üzerinde biraz durmak istiyoruz:

﴿فَأَوْلِيكَ يُبَدِّلُ اللَّهُ سَيِّئَاتِهِمْ حَسَنَاتٍ ۗ﴾

"Onlar ki; Allah, onların kötülüklerini iyiliklere çevirir."

Bu âyet-i kerîme Yüce Allah'ın fazlının büyüklüğünü göstermektedir. Alimler âyette sözü edilen geçen "çeviri" nin iki türlü olduğunu ifade etmektedirler:

Bir: Kötü sıfatları iyi sıfatlara çevirmek: Örneğir şirk koşmayı iman etmeye, zinacılığı namuslu olmaya

yalancılıktan doğruluğa ve ihanetten emanete çevirmek gibi.

İki: Günahları Ahirette sevaba çevirmek: Yüce Allah'ın şu ayetini bir düşünelim:

"Allah, onların günahlarını sevaplara çevirir."

Bu ayette Allahu Teâlâ her bir günahın yerine bir sevap koyacağını ifade etmiyor. Bu değiştirme olayı tevbenin samimiyetine ve ihlasına göre bire bir de olabilir farklı da olabilir. Yani bir sevapla bir veya birden fazla günah af edilebilir. Burada Allah'ın fazlı kereminin ne kadar büyük olduğu ifade edilmektedir. Şimdi zikredecek olduğumuz şu güzel hadisi şerifte az önce zikrettiğimiz ayette anlatılan Yüce Allah'ın fazlı keremi daha geniş bir şekilde anlatılmaktadır:

Abdurrahman Bin Cübeyr, Ebi Taviş Şatb El-Memdüd'den şöyle rivayet eder: Ebi Taviş Şatb El-Memdüd, kendisinin Peygamber (Sallallahu Aleyhi Ve Selem)'e gelerek şöyle dediğini rivayet eder: (Hadisin aşağıda belirtilen rivayetinde ise anlatılan kişinin kendisi değil başka bir yaşlının olduğu anlatılmaktadır):

«جَاءَ شَيْخٌ كَبِيرٌ هَرَمٌ قَدْ سَقَطَ حَاجِبَاهُ عَلَى عَيْنَيْهِ وَهُوَ يَدْعُمُ عَلَى عَصَى حَتَّى قَامَ بَيْنَ يَدَيْ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: أَرَأَيْتَ رَجُلًا عَمَلَ الذُّنُوبَ كُلَّهَا فَلَمْ يَتْرُكْ مِنْهَا شَيْئًا، وَهُوَ فِي ذَلِكَ لَمْ يَتْرُكْ حَاجَةً وَلَا دَاجَةً إِلَّا

أَتَاهَا (وَفِي رِوَايَةٍ: إِلَّا اقْتَطَعَهَا بِيَمِينِهِ لَوْ قَسَمَتْ خَطِيئَتُهُ بَيْنَ أَهْلِ الْأَرْضِ لِأَوْبَتِهِمْ «أَهْلَكْتَهُمْ» فَهَلْ لَدَلِكَ مِنْ تَوْبَةٍ؟ قَالَ: «فَهَلْ أَسَلِمْتَ؟» قَالَ: أَمَّا أَنَا فَأَشْهَدُ إِلَّا لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّكَ رَسُولُ اللَّهِ، قَالَ: تَفْعَلُ الْخَيْرَاتِ وَتَتْرُكُ السَّيِّئَاتِ فَيَجْعَلُهُنَّ اللَّهُ لَكَ خَيْرَاتٍ كُلَّهِنَّ» قَالَ: وَعَدْرَاتِي وَفَجْرَاتِي؟! قَالَ: نَعَمْ! اللَّهُ أَكْبَرُ! فَمَا زَالَ يُكَبِّرُ حَتَّى تَوَارَى.»

"Yaşı çok ilerlemiş, elden ayaktan düşmüş, kaşları gözlerinin üstüne düşmüş ve elindeki asasına dayanarak yürüyen biri Allah'ın Resulü (Sallallahu Aleyhi Ve Sellem)'in karşısına dikilerek şöyle dedi: Bütün günahları işleyerek büyük-küçük işlemediği hiçbir günah bırakmayan [başka bir rivayette: Bütün bu günahları kendi elleri ile işleyen] ve şayet işlemiş olduğu günahlar bütün yeryüzüne yaşayan insanlara dağıtılmış olsa hepsini helak edecek büyüklükte olan bir kişi için tevbe var mıdır!? Peygamber dedi ki: «İslama girdin mi!?» Dedi ki: Ben şahadet ederim ki Allah'tan başka ilah yoktur ve sen Allah'ın Resulüsün. Peygamberimiz dedi ki: hayırlı işler yapmaya gayret et ve kötülükleri bırak, Allah bütün geçmiş günahlarını sevaba çevirecektir.» İhtiyar dedi ki: Bütün eksikliklerimi ve facirliklerimi de mi hayra çevirecek!? Peygamber (Sallallahu Aleyhi Ve Sellem) dedi

ki: Evet! İhtiyar dedi ki: Allahu Ekber! Gözden kaybolana kadar tekbir getirmeye devam etti." 18

↓ Tevbe eden kişi bu nokta ile ilgili olarak şöyle diyebilir: Ben namazı kılmayıp dalalete düştüğüm ve İslam milletinden çıktığım günlerde bazı hayırlı ameller yaptım. Acaba tevbe ettikten sonra bu hayırlı amelerim sayılacak mı yoksa onlar yok mu sayılacak!?

↓ Cevabımız şu şekilde olacaktır: Urve Bin Zübeyrin rivayet ettiği bir hadiste Hakîm Bin Hitam'ın kendisine şöyle haber verdiğini söyler: Hakim Bin Hizam Allah'ın Resulüne şöyle der:

«أَيُّ رَسُولِ اللَّهِ، أَرَأَيْتَ أُمُورًا كُنْتُ أَتَحَنُّتُ بِهَا فِي الْجَاهِلِيَّةِ مِنْ صَدَقَةٍ أَوْ عِتَاقَةٍ أَوْ صَلَاةٍ رَحِمَ أَفِيهَا أَجْرٌ؟ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: «أَسَلِمْتَ عَلَى مَا أَسَلَفْتَ مِنْ خَيْرٍ.»

"Ey Allah'ın Resulü cahiliyye vaktinde sadaka, kóle azadı, akraba ziyareti gibi hayırlı ameller yaptım. Bunlara bir ecir var mıdır? Allah'ın Resulü şöyle cevap verdi: «O

---

¹⁸ El-Heysemî şöyle der: Tabarani ve Bezzar'ın bu rivayete yakın rivayetleri vardır. El-Mülemma:1/36. El-Münziri, Et-Terğîb adlı eserinde hadisin isnadının iyi ve güçlü olduğunu bildirmiştir. İbn-i Haber ise El_İzabe'de hadisin şartla sahih olduğunu bildirmiştir. 4/149 Şatb'in tercemesi.

dönemde yapmış olduğun hayırlı amellerle birlikte islama girdin»." ¹⁹

İslama girince geçmiş günahlar af oluyor ve hatta sevaba çevriliyor, cahiliyye dönemindeki hayırlı ameller de korunuyor!! Daha ne olsun ki?!

---

¹⁹ Buhari.

GÜNAH İŞLEDİĞİMDE TEVBE YAPMAYI MI?

Aklınıza şöyle bir soru gelebilir: Bir günah işlediğimde nasıl hemen tevbe edebilirim? Günahtan sonra hemen yapmam gereken bir fiil var mıdır?

Bu soruya şöyle cevap verelim: İşlenen bir günahın ardından şu iki şeyin yapılması elzemdir:

Bir: Pişmanlık duygusu ve bir daha aynı hataya düşmeme azmi taşımak. Bu da sayet kişi Allah'tan korkuyorsa kendiliğinden oluşur.

İki: Kişinin namaz ve tevbe gibi değişik ibadetleri yerine getirmesi. Abu Bekir (Radıyallahu Anhü)'den rivayet edilen hadiste kendisi şöyle der:

« مَا مِنْ رَجُلٍ يُذْنِبُ ذَنْبًا ثُمَّ يُصَلِّي (رَكَعَتَيْنِ) ثُمَّ يَسْتَغْفِرُ اللَّهَ غَفَرَ اللَّهُ لَهُ. » ثُمَّ قَرَأَ هَذِهِ آيَةَ: - ﴿ وَالَّذِينَ إِذَا فَعَلُوا فَجِيئَةً أَوْ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ ذَكَرُوا اللَّهَ فَاسْتَغْفَرُوا لِذُنُوبِهِمْ وَمَنْ يَغْفِرِ اللَّهُ الذُّنُوبَ إِلَّا اللَّهُ وَلَمْ يُصِرُّوا عَلَىٰ مَا فَعَلُوا وَهُمْ يَعْلَمُونَ ﴾ ﴿١٣٥﴾

"Kim ki bir günah işleyip ardından iki rekat namaz kılarak Allah'a tevbe ederse Allah onun bu günahını af eder. Allah'ın Resulü daha sonra şu ayeti okudu:

"Yine onlar ki, bir kötülük yaptıklarında, ya da kendilerine zulmettiklerinde Allah'ı hatırlayıp günahlarından dolayı hemen tevbe-istiğfar ederler. Zaten günahları Allah'tan başka kim bağışlayabilir ki!? Bir de onlar işledikleri kötülüklerde, bile bile ısrar etmezler." (Al-i İmrân:135)

⚡ Sahih bazı rivayetlerde günahlara kefaret olan iki rekat namazın sıfatı hakkında bilgiler sunulmaktadır. Şu hadisi naklederek bu bilgilerin özetini sizlere sunalım:

1. (مَا مِنْ أَحَدٍ يَتَوَضَّأُ فَيَحْسُنُ الْوُضُوءَ) "Kim ki en güzel bir şekilde abdest alır da..."

Zira günahlar yıkanan abdest azalarından kullanılan veya uzuvlardan son damla ile damlayan su ile çıkar gider..

Abdeste başlarken besmele çekmek ve şu zikirleri yapmak abdesti güzelleştiren işlerdendir:

«أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ
—اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي مِنَ التَّوَّابِينَ وَاجْعَلْنِي مِنَ الْمُتَطَهِّرِينَ— سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ
وَبِحَمْدِكَ أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، أَسْتَغْفِرُكَ وَأَتُوبُ إِلَيْكَ..»

"Şahadet ederim ki Allah'tan başka ilah yoktur, o tektir ve hiçbir ortağı yoktur. Yine şahadet ederim ki Hz. Muhammed O'nun kulu ve Resulüdür. Allahım! Beni tevbe edenlerden ve arınanlardan kı! Allahım! Seni hamd ederek tesbih ederim. Şahadet ederim ki Senden başka ilah yoktur, Sana tevbe ederek bağışlamamı dilerim."

Abdesten sonra bu duaların yapılmasının çok büyük ecri vardır.

2. (يَقُومُ وَفِيصَلِّي رَكَعَتَيْنِ) ...sonra kalkar da iki rekat namaz kılarsa...

3. (لَا يَسْتَهُو فِيهِمَا) ...iki rekatta da zihnini namazdan ayırmaz...

4. (لَا يُحَدِّثُ فِيهِمَا نَفْسَهُ) iki rekatta da aklını namaz harici şeylerle meşgul etmezse...

5. (يُحْسِنُ فِيهِنَّ الذِّكْرَ وَالْحُشُوعَ) ...iki rekatta huşulu olur en güzel şekilde zikirlerini yapıp

6. (ثُمَّ اسْتَغْفَرَ اللَّهُ) ...ardından da Allah'tan bağışlanmasını dilerse...

Neticede:

1. (غفر الله ما تقدم من ذنبه) ...Allah o kişinin gelmiş geçmiş bütün günahlarını bağışlar...

2. (إِلَّا وَجِبَتْ لَهُ الْجَنَّةُ) ...cennet ona vacip olur.»²⁰

Bundan sonra tevbekarın yapacağı bol bol salih amel işlemektir. Ömer (Radiyahallahu Anhu)'e bakınız. Hudeybiye savaşında Allah'ın Resulü ile münakaşa edip hatasını anlamış ve şöyle demiştir: **"Bu günahımın bağışlanması için bir çok salih amel işledim."**

Bu konu ile ilgili Allah'ın Resulünün vermiş olduğu şu misali okuyalım: Allah'ın Resulü şöyle buyurur:

«إِنَّ مَثَلَ الَّذِي يَعْمَلُ السَّيِّئَاتِ ثُمَّ يَعْمَلُ الْحَسَنَاتِ كَمَثَلِ رَجُلٍ كَانَتْ عَلَيْهِ دَرْعٌ ضَيْقَةٌ قَدْ خَنَقَهُ، ثُمَّ عَمِلَ حَسَنَةً فَأَنْفَكَتْ حَلَقَةً، ثُمَّ عَمِلَ أُخْرَى فَأَنْفَكَتْ الْأُخْرَى حَتَّى يَخْرُجَ إِلَى الْأَرْضِ.»

²⁰ Sahihu't-Terğib (1/94-95).

"Kötü işleri yapıp ardından iyi işler yapanların misali, üzerinde kendisini sıkkan dar bir kalkın giymiş olan bir kişiye benzer ki; bu kişi iyi amel işleyince bu kalkının parçalarından biri üzerinden düşmüş olur, daha sonra başka bir iyi amel işler ve kalkından başka bir parça düşer ta ki, bu şekilde o dar kalkından kurtularak kalkar ve yeryüzünde rahatça dolaşmaya başlar." ²¹

Salih ameller kişiyi günah bataklığından kurtarıp onu geniş ve hoş iteat alemine kavuşturur. Kardeşim şimdiye kadar anlattıklarımızın özeti şimdi size aktaracağım şu kıssada özet bulmaktadır:

İbn-i Mes'ûd şöyle der:

«جَاءَ رَجُلٌ إِلَى النَّبِيِّ ﷺ فَقَالَ: « يَا رَسُولَ اللَّهِ، إِنِّي وَجَدْتُ امْرَأَةً فِي بُسْتَانٍ فَعَلْتُ بِهَا كُلَّ شَيْءٍ غَيْرِ أُنِّي لَمْ أَجَامِعْهَا، قَبَلْتُهَا وَلَزِمْتُهَا، وَلَمْ أَفْعَلْ غَيْرَ ذَلِكَ فَأَفْعَلَ بِي مَا شِئْتَ. فَلَمْ يَقُلْ رَسُولُ اللَّهِ شَيْئًا فَذَهَبَ الرَّجُلُ. فَقَالَ عُمَرُ: لَقَدْ سَتَرَ اللَّهُ عَلَيْهِ لَوْ سَتَرَ نَفْسَهُ. فَأَتْبَعَهُ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ بَصْرَهُ، ثُمَّ قَالَ «رُدُّوهُ عَلَيَّ» فَرَدُّوهُ عَلَيْهِ فَقَرَأَ عَلَيْهِ:

﴿ وَأَقِمِ الصَّلَاةَ طَرَفِي النَّهَارِ وَزُلْفَا مِنْ اللَّيْلِ إِنَّ الْحَسَنَاتِ

يُذْهِبْنَ أَلْسِيَعَاتِ ذَلِكَ ذِكْرِي لِلذَّاكِرِينَ ﴿١٠٠﴾

²¹ Et-Tabarani El-Kebir'de rivayet etmiştir. (Sahihu'l-Camii:2192)

فَقَالَ مُعَاذٌ: -وَفِي رِوَايَةٍ عُمَرَ- : يَا رَسُولَ اللَّهِ، أَلَهُ وَحْدَهُ أَمْ لِلنَّاسِ كَافَّةٌ؟
فَقَالَ: «بَلْ لِلنَّاسِ كَافَّةٌ.»

"Bir adam Allah'ın Resulü (Sallallahü Aleyhi Ve Selem)'in yanına gelerek şöyle dedi: Ey Allah'ın Resulü, ben bahçede bir kadın buldum ve onunla her şeyi yaptım fakat onunla cima (cinsi ilişki) yapmadım. Onu öptüm ve okşadım ama başka bir şey yapmadım. Bana ne istersen onu yap! Allah'ın Resulü (Sallallahü Aleyhi Ve Selem) ona bir şey demedi ve adam gitti. Ömer dedi ki: Allah ayıbını örtmüş, şayet kendi ayıbını örtse ne olurdu!? Allah'ın Resulü (Sallallahü Aleyhi Ve Selem) giden adamın arkasından baktı ve şöyle dedi: «Onu bana geri getirin». Daha sonra onu getirdiler ve Allah'ın Resulü (Sallallahü Aleyhi Ve Selem) ona şu ayeti okudu:

"Gündüzün iki ucunda gecenin de ilk saatlerinde namaz kıl. Çünkü iyilikler (salih ameller) kötülükleri (günahları) giderir. Bu öğüt almak isteyenlere bir hatırlatmadır."
(Hud:114)

Hız. Ömer'in rivayetinde Muaz'ın şöyle dediği yer alır: Ey Allah'ın Resulü (Sallallahü Aleyhi Ve Selem) bu sadece onun için mi yoksa bütün insanlar için midir diye sordu: Dedi ki: Bilakis bu bütün insanlar içindir.»(Müslim)

GÜNAH KİMLERİNİ BIRAKMIYORLAR KI!?

Tevbe etmek isteyen biri olarak şöyle diyebilirsin: *"Ben tevbe etmek ve düzelmek istiyorum fakat eski arkadaşlarım peşimi bırakmıyorlar. Kendimde bir değişiklik yapsam peşime takılıp beni eski kötü halime tekrar döndürmek için ellerinden geleni artlarına bırakmıyorlar. Bu durumda benim ne yapmam gerekir?"*

Biz de sana şunu tavsiye ederiz: Sabret! Zira bu gibi imtihanların ve fitnelerin başına gelmesi Yüce Allah'ın has kullarını kötü kullarından, sadık kullarını yalancılarından ayırmak için takip ettiği bir sünnettir.

Madem ki düzelmek için ilk adımını attın o halde adımında sabit kal. Seni eskiye döndürmeye çalışan insanlardan ve cinlerden

olan şeytanlar bunu becerebilmek için aralarında yardımlaşmaktadırlar. Onlara asla itaat etmemelisin! Sana şöyle diyeceklerdir: Sen aklını yitirmişsin! Bunlar geçici davranış bozukluklarıdır, geçer! Hatta bazıları tevbe eden arkadaşını görünce: İnşaAllah büyük bir şerre düşmediniz!! Gibi laflar bile etmektedirler.

Ne tuhaf bir iştir ki; tevbe eden birinin kendisiyle çeşitli günahlar işlediği bayan arkadaşının yeni bir günah işleme teklifini, tevbe ettiği gerekçesi ile kabul etmeyip telefonu yüzüne kapamak zorunda kalmasına rağmen, bayan arkadaşı bir müddet sonra tekrar arayarak "*İnşaAllah biraz önceki vesveseli haliniz geçmiştir!*" diyebilmektedir.

Allahu Teâlâ şöyle buyurmaktadır:

﴿ قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ ﴿١﴾ مَلِكِ النَّاسِ ﴿٢﴾ إِلَهِ النَّاسِ ﴿٣﴾

﴿٤﴾ مِنْ شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ ﴿٥﴾ الَّذِي يُوَسْوِسُ فِي

صُدُورِ النَّاسِ ﴿٦﴾ مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ ﴿٧﴾ ﴿

"De ki: İnsanların kalplerine vesvese sokan (insan Allah'ı andığında) pusuya çekilen cin ve insan şeytanların şerrinden insanların Rabbine, insanların Melikine (mutlak sahip ve hakimine) insanların ilâhına sığınırım! (Nas:1-6)

Kendisine itaat etmen gereken Rabbin midir, yoksa günahkâr arkadaşların mı!?

Şunu bilmelisin ki onlar her yerde izini sürerek seni takip edecekler ve seni yoldan çıkarmak için her türlü vesileyi kullanacaklardır. Bir kardeşim tevbe ettikten sonra bana eski hayat arkadaşının kendisini asla bırakmadığını, hatta kendisi camiye namaza giderken bile şoförüne emrederek arabayı cami yoluna sürdürmek suretiyle peşine takıldığını ve arabanın camından kendisine çağırarak eski tekliflerini yenilediğini şöyle söyledi!

İşte o zor durumda:

﴿ يَثْبُتُ اللَّهُ الَّذِينَ ءَامَنُوا بِالْقَوْلِ الثَّابِتِ فِي الْحَيَاةِ

الدُّنْيَا وَفِي الآخِرَةِ ۗ وَيُضِلُّ اللَّهُ الظَّالِمِينَ ۗ وَيَفْعَلُ اللَّهُ مَا

يَشَاءُ ﴿١٧﴾

"Allah Teâlâ sağlam sözle iman edenleri hem dünya hayatında hem de ahirette sapsağlam tutar."
(İbrahim:27)

Sana her fırsatta maziyi süsleyerek hatırlatacaklardır. Eski hatıralar... Eski sözler... Resimler... Mektuplar... Onlara asla yaklaşmamalısın, onların sana yaklaşıp seni tekrar eski fitnelere

düşürmelerine izin vermemelisin! Burada büyük sahabi Ka'ab Bin Malik'i hatırla.. Hani o Tebuk savaşına katılmamıştı da Allah'ın Resulü, Allah'tan bir açıklama gelene kadar sahabesine onu yalnızlığa bırakmalarını emretmişti. İşte tam bu sırada kâfir Gassan Kralı kendisine bir mektup göndererek ona şöyle diyordu: **«Duyduk ki arkadaşın seni terk etmiş. Allah boş verilmişliğin ve kaybedilmişliğin yurduna seni terk etmemiştir. Bize katıl ve destek bul.»** Gördüğünüz gibi bu Kâfir, bu müslümanı kandırarak Medine'den çıkartıp küfür topraklarında kaybolmasını arzu etmektedir.

Bakınız bu fitne karşısında bu sahabi nasıl bir tepki göstermiştir: **Ka'ab şöyle diyor: «Bu mektubu okuyunca dedim ki; işte bu da başka bir beladır ve bu mektubu fırına atarak yaktım.»**

Ey Müslüman! İşte sen de böyle olmalısın. Sana sunulan para, makam kadın v.s. her türlü fitneyi ayaklar altına almalısın. Sana gönderilen bu fitneleri elinin tersiyle geri çevir ve bunu yaparken de ahiret ateşini hatırla:

﴿ فَاصْبِرْ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ وَلَا يَسْتَخِفُّكَ الَّذِينَ لَا

"(Resulüm!) Sen şimdi sabret. Bil ki Allah'ın vaadi gerçektir. (Buna) iyice inanmamış olanlar sakın seni gevşekliğe sevk etmesin!." (Rum:60)

Bir tevbekâr şöyle yakınıyor:

Ben tevbe etmek istiyorum fakat arkadaşlarım beni yapmış olduğum kötü işleri açığa vurmakla tehdit ediyorlar. Zira ellerinde bazı resimler ve belgeler var. Ben ise toplum önünde rezil olmaktan korkuyorum!!

Sana tavsiyemiz şöyle olacaktır:
Şeytan ve dostlarına karşı koy ve bil ki şeytanın hileleri her zaman çok zayıftır. Şeytanın dostlarından gördüğün bu söz konusu baskı ve yıldırımlar mü'minin sabrı ve kararlılığı karşısında kısa bir dönem içinde yok olmaya mahkûmdur. Bil ki şayet sen onlara itaat edecek olursan onlar daha da üzerine gelerek seni çıkmaza sokacaklardır. Bu durumda sen işin başında da sonunda da kaybedenlerden

olacaksın. Öyleyse Allah'a güvenerek yola çık! "Bana Allah yeter! O ne güzel²² bir vekildir." De. Allah'ın Resulü (Sallallahu Aleyhi Ve Selem) bir kavmin şerrinden çekindiğinde şöyle derdi:

«اللَّهُمَّ إِنَّا نَجْعَلُكَ فِي نُحُورِهِمْ، وَنَعُوذُ بِكَ مِنْ شُرُورِهِمْ»

"Allahım! Sen onların boyunlarını tut! Onların şerrinden sana sığınırız." ²³

Takdir ediyoruz ki, bu tehditlerin altından kalkmak çok da kolay olmayacaktır. Şöyle bir düşünersek, örneğin nikahsız bazı ilişkiler kuran aldanmış bir kız, erkek arkadaşına bazı resimlerini vermiş olabilir. O arkadaşısı da bu kız ile yaptığı telefon görüşmelerini kayıt etmiş olabilir. Böyle bir durumda tevbe etmek isteyen kızın bu arkadaşısı tarafından kendisi ile beraberliğe devam etmeyi ret ettiği durumda elindeki bu resimleri ve ses kayıtlarını ailesine vererek onu rezil edebileceği tehdidi karşısında durması çok da kolay değildir.

Bakın Şeytanın dostlarının tevbe eden bazı bay ve bayan artist ve tiyatrocularla psikolojik bir savaş sürdürmek için yaptıklarına; Tevbe eden bu

---

²² Ebu Davud rivayet etmiştir. Sahihul-Camii: 4582.

kişilerin en başta çıkardıkları en kötü albümleri piyasaya sürmekteler ve bu şekilde onların esasen beceriksizliklerinden dolayı bu işi bıraktıklarını ima ederek psikolojik bir baskı uygulamak istemektedirler. Onlar bu savaşı veredursunlar! Allah takva sahipleri ve tevbe edenlerle ile beraberdir. Yüce Allah onları asla ezdirmez ve asla onları yalnız bırakmaz. O'na sığınan hiç kişi terk edilmemiştir. Şunu biliniz ki; her zorluğun arkasında bir kolaylık vardır ve her darlıktan sonra bir genişlik vardır.

Tevbe eden kardeşim, şimdi sana bu dediklerimize bir delil ve açıklayıcı olarak şu etkili kıssayı aktarmak istiyorum. Bu kıssa zayıf durumda olan mü'minleri Mekke'den Medine'ye gizlice hicret etmelerine yardımcı olan büyük sahabi, İslam fedaisi Mersed Bin Ebi Mersed El-Ganevî'nin kıssasıdır:

"Mersed Bin Ebi Mersed diye anılan bir adam vardı. Bu kişi Mekke'de bulunan Müslüman esirleri Medine'yi Münevvre'ye gizli olarak kaçırıyordu. Bu kişi şöyle haber veriyor: Mekke'de kendisinin de arkadaşı olduğu İnağ adında fahişe bir kadın vardır. Bu kişi de Mekke'de bulunan esirlerden birini kaçırmak üzere onunla anlaşmışlardı. Mersed Bin Ebi Mersed şöyle anlatır: Ay ışığı olan bir gecede o kişiye geldim ve Mekke'nin duvarlarından birinin gölgesinde saklandım. İnağ adındaki kadın benim duvarın yanındaki gölgeyi fark etti ve yanıma geldi. Yanıma tam

olarak yaklaşıncı beni tanıdı ve şöyle seslendi: Sen Mersed misin? Evet ben Mersed'im dedim. Dedi ki: Merhaba! Hoş geldiniz! Haydi! Bu gece bizde gecele! Ona dedim ki: Ey İnağ, Allah zinayı haram kıldı! (Amacına ulaşamayan kadın öcünü almak için): Ey çadır ehli! Bu adam esirlerinizi taşıyor diye bağırđı. Bunun üzerine sekiz kişi peşime düştü. (Mekke'nin girişinde bulunan) Handeme denen dağa doğru koştum. Bir mağara veya deliğe gelerek saklandım. Yanıma kadar geldiler ve başımın üzerine durdular. Allah onların gözünden beni sakladı ve beni göremediler. Dedi ki: Daha sonra dönüp gittiler. Ben de götürdüğüm kişiye döndüm ve onu yükledim. Çok ağır bir adamdı. Gizlenebileceğimiz bir yere gelince (el ve ayaklarını) bağlayan ipleri çözdüm. Onu taşımak beni çok yoruyordu ama onu Medine'ye ulaşana kadar taşıdım. Daha sonra Allah'ın Resulü (Sallallahü Aleyhi Ve Selem)'nün yanına geldim ve O'na şöyle dedim: Ey Allah'ın Resulü (Sallallahü Aleyhi Ve Selem), İnağ'ı nikahlayabilir miyim? Bunu iki kez tekrar ettim. Allah'ın Resulü sustu ve bir cevap vermedi. Tâ ki şu ayet inene kadar:

﴿الزَّانِي لَا يَنْكِحُ إِلَّا زَانِيَةً أَوْ مُشْرِكَةً وَالزَّانِيَةُ لَا يَنْكِحُهَا

إِلَّا زَانٍ أَوْ مُشْرِكٌ وَحُرِّمَ ذَلِكَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ ﴿٢٤﴾

"Zina eden erkek ancak zina eden bir kadın veya müşrik bir kadını nikahlar. Zina eden bir kadın da ancak zina eden veya müşrik olan bir erkekle nikahlanır." (Nur:3)
Allah'ın Resulü şöyle dedi: Ey Mersed: Zina eden erkek ancak zina eden bir kadın veya müşrik bir bayanla nikahlanabilir. Zina eden bir bayan da ancak zina eden veya müşrik olan bir erkekle nikahlanabilir. Onu nikahlama."

Burada Yüce Allah'ın iman edip iyi amel işleyenleri nasıl savunduğuna dikkat ediyor musunuz!?

En kötü ihtimal olarak bilinmesini istemediğin bazı olaylar ortaya çıkar da açıklama yapma ihtiyacı hissedersen çok açık olarak geçmişte bazı şeylerin olduğunu fakat artık tevbe ettiğini ifade et ve onlara sizden ne istediklerini sor.

Unutulmaması gerekir ki gerçek yüz kızarması ahirette Allah'ın huzurunda meydana gelecek olan yüz kızarmasıdır. İşte o gün, en büyük yüz kızarıklıklarının yaşanacağı gündür. İşte o, gün önünde durduğumuz yüz veya bin kişi değil gelmiş geçmiş bütün insanlık cinler alemi ve meleklerdir.

Geliniz şimdi İbrahim (Aleyhisselam)'ın duasına bir göz atalım:

﴿ وَلَا تَحْزِنِي يَوْمَ يُبْعَثُونَ ﴿٨٧﴾ يَوْمَ لَا يَنْفَعُ مَالٌ وَلَا بَنُونَ

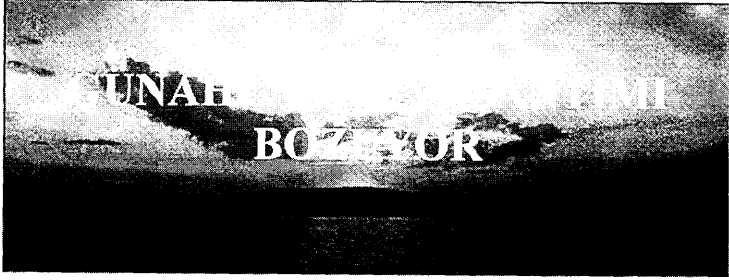
﴿ ﴿٨٨﴾ إِلَّا مَنْ أَتَى اللَّهَ بِقَلْبٍ سَلِيمٍ ﴿٨٩﴾ ﴾

"(İnsanların) dirilecekleri gün, beni mahcup etme. O gün ne mal fayda verir ne de evlat. Ancak kalb-i selim (temiz bir kalp) ile gelenler o günde fayda bulur." (Şuara: 87-89)

Zor zamanlarında Peygamberimiz (Sallallahü Aleyhi Ve Selem)'in yapmış olduğu dualarla korun:

«اللَّهُمَّ اسْتُرْ عَوْرَاتِنَا وَآمِنْ رَوْعَاتِنَا. اللَّهُمَّ اجْعَلْ ثَارَنَا عَلَى مَنْ ظَلَمْنَا،
وَأَنْصُرْنَا عَلَى مَنْ بَغَى عَلَيْنَا. اللَّهُمَّ لَا تُشْمِتْ بِنَا الْأَعْدَاءَ وَلَا الْحَاسِدِينَ.»

"Allahım, ayıplarımızı ört! Korkularımızdan bizi emin kıl!
Bize zulmedenlerden öcümüzü ve intikamımızı aldır. Bize saldıranlara karşı bizi muzaffer kıl. Allahım, bizi çekemeyenleri ve düşmanlarımızı üzerimize güldürme."

Başka bir Tevbekâr kardeşimiz şöyle diyor:

"Ben bir çok günah işledikten sonra Allah'a tevbe ettim fakat günahlarım beni takip ediyor ve devamlı bir şekilde aklıma gelerek hayatımın düzenini bozuyor, uykumu bölüyor, gecemi kedere boğuyor ve rahatımı kaçırıyor. Rahata kavuşmam için ne yapmam lazım?"

Aziz mü'min kardeşim, bu hissettikleriniz tevbenizde sadık olduğunuzu göstermektedir. İşte bu pişmanlığının kendisidir. Şüphesiz pişmanlık tevbenin özüdür. Geçmişe şöyle bir göz at ve Allah'tan günahlarının bağışlanmasını dile. Asla

Allah'tan umudunu kesme. Allahu Teâlâ şöyle buyurur:

﴿ قَالَ وَمَنْ يَقْنَطُ مِنْ رَحْمَةِ رَبِّهِ إِلَّا الضَّالُّونَ ﴾

"Dedi ki: Rabbinin rahmetinden, sapıklardan başka kim umut keser!?" (Hicr.56)

İbn-i Mesud (Allah ondan razı olsun) şöyle der: "Günahların en büyüğü Allah'a şirk koşturmak, Allah'ın azabından emin olmak (güvende hissetmek), Allah'ın rahmetinden umut kesmek ve O'nun nimetinin genişliğinden umut kesmektir."²⁴

Mümin kişi Allah'a yürürken daima korku ve umut arasında olur. Bunlardan biri, bazı zamanlarda ihtiyaca ve duruma göre diğerine ağır basar. Örneğin günah işlendiğinde tevbe etmek için korku tarafı ağır basar, tevbe ettiğinde ise Allah'ın affını umarak bu taraf ağır basmış olur.

---

²⁴ Abdurrezzak rivayet etmiş, Heysemi ve İbn-i Kesir doğrulamıştır.

Günlerden bir gün hazin bir sesle sordu:
"Tevbe etmek istiyorum fakat gidip yaptıklarımı itiraf etmeli miyim!?"

Bütün yaptıklarımı kadı huzurunda itiraf edip kendime had cezası uygulanmasını istemem tevbem için şart mıdır?

Recmedilen Maiz'in ve bahçede bir kadını öpen erkeğin kıssalarından ne anlamalıyız?

Müslüman kardeşim sana cevap olarak şunları demek isterim: Kulun Rabbi ile bağlantısında hiçbir aracı koşmaması tevhide inancın en büyük özelliklerindedir. Allahu Teâlâ şöyle buyurur:

﴿ وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَلِئِنِّي قَرِيبٌ ۗ أُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ
إِذَا دَعَانِ ۗ ﴾

"Kullarım sana, beni sorduğunda (söyle onlara) ben çok yakıным. Bana dua ettiği vakit dua edenin dilediğini veririm." (Bakara:186)

Tevbenin sadece Yüce Allah'a olduğuna iman ediyorsak işlemiş olduğumuz günahları itiraf edeceğimiz makamın da O olması gerektiğine iman etmemiz gerekmektedir. Seyyidi'l-istiğfar duasında şu ibareler geçmektedir:

«أَبُوءُ لَكَ بِنِعْمَتِكَ عَلَيَّ وَأَبُوءُ بِذُنُوبِي»

"Benim üzerinde bir çok nimetin olduğunu biliyorum ve günahlarımı huzurunda itiraf ediyorum."

Allah'a hamd olsun ki bu konuda, Hıristiyanlarda olduğu gibi tevbe etmek için papazın önünde itiraf kürsüsüne oturup günah çıkartmak ve günahların bağışlandığına dair belge almak gibi bir inancımız yoktur.

Yüce Allah şöyle buyur muyor mu:

﴿ أَلَمْ يَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ هُوَ يَقْبَلُ التَّوْبَةَ عَنْ عِبَادِهِ وَيَأْخُذُ

الْصَّدَقَاتِ وَأَنَّ اللَّهَ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ ﴾ ﴿١٠٤﴾

"Onlar bilmezler mi ki Allah kullarının tevbesini kabul edendir!?" (Tevbe:104)

Bu âyette kulların direk olarak Allah'a tevbe etmeleri gerektiği açık bir şekilde ortaya konmaktadır.

Bir Müslüman had cezası gerektiren bir günah işlemişse ve bu durumu da devlet bakanına veya kadiya ulaşmamışsa Allah'ın ortaya çıkarmadığı bu günahı saklamasında bir sakınca yoktur. Fakat bu kişi bu günahından tevbe etmelidir. Allah'ın isimlerinden biri de Sittîr (ayıpları örten)' dir. Allah kullarının ayıplarını örtmeyi sever. Sahabelerden Maiz gibi yapmış oldukları zinayı gelip itiraf edenlere gelince; onlar, kendi nefislerini temizleme konusunda aşırı bir arzu içinde olarak esasen üzerlerine farz olmayan bir işi yapmışlardır. Zira zina eden Maiz ve diğer kadın Allah'ın Resulüne gelip arınmak istediklerini belirtince Allah'ın Resulü başta onlardan yüz çevirmiştir. Aynı zamanda bahçede bir kadını öptüğünü itiraf eden kişi için Hz. Ömer: "Allah ayıbını örtmüştü şayet kendi ayıbını örtseydi" demiş Allah'ın Resulü (Sallallahu

Aleyhi Ve Selem) ise bu söz karşısında susarak bu sözü tasdik etmiş olmuştur.

Sözü geçen hataları²⁵ işleyen birinin şayet Yüce Allah bir kişinin hatalarını ortaya çıkarmamışsa bir mahkemeye gidip itiraflarda bulunarak hatasını resmi olarak belgeletmesine lüzumun olmadığı anlaşılmaktadır. Yine böyle birinin bulunmuş olduğu mahallin imamına veya bir arkadaşına giderek kendisine had cezası uygulatmasına lüzum yoktur.

Bazı cahiller kişiler tevbede itirafın şart olduğunu düşünerek tevbeden önce bu itirafı yapmak isterler. Yapmak isterler ama sonucuna da katlanabilecek değillerdir. Bu konuda bazı acı kıssaları çok duymuşuzdur. İşte size sadece birinin özeti:

Adamın biri tevbe etmek isteyince oturduğu semtin imamına gider ve ona günahını itiraf ederek ne gerekiyorsa yapacağını söyler. İmam da kendisinin önce mahkemeye giderek bu itirafını resmileştirmesi gerektiğini ve daha sonra kendisine had cezası uygulanacağını ifade eder. Bu miskin kişi durumun zorluğunu görünce tevbe etmekten de vazgeçer ve eski günahkâr hayatına döner. Bu kişi tevbe için itiraf etmenin gerekli olduğunu düşünmeseydi bu hala gelmeyecekti belki. Ama cehaletinin kurbanı oldu.

---

²⁵ Bu hatalar kul hakkı ile ilgili olursa itiraf edilmelidir. (Müt.)

Bu kıssada anlatılan olayı fırsat bilerek şöyle haykırmak istiyorum: Ey Müslümanlar! Dininizin kurallarını sağlam kaynaklardan öğrenmeniz boynunuzun borcudur. Allahu Teâlâ şöyle buyurur:

﴿ فَسْأَلُوا أَهْلَ الذِّكْرِ إِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ﴾

"Eğer bilmiyorsanız bilenlere sorun." (Nahl:43)

﴿... فَسْأَلْ بِهِ خَيْرًا ﴾

"Bunu bir bilene sor." (Furkan:59)

Her ağzı laf yapan böyle işlere kalkışmamalıdır. Bir Müslüman fetva alacağı yerden mesuldür. Zira bu iş ibadetle ilgili bir durumdur. Peygamberimiz (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) sapan ve saptırıcı imamların ümmetine zarar vermelerinden çok korkmuştur. Geçmiş Salih insanlardan biri şöyle demektedir: "Bu ilimler dindir, dininizi kimden aldığınıza dikkat ediniz. Ey Allah'ın kulları ayağınızı kaydıracak tuzaklardan sakının. Takvalı ilim ehli kişilerden bilmediğiniz konuları öğrenin. Allah yardımcımız olsun..

TEVBE ETMEK İSTİYEN BAZILARIN VE CEVAPLARI

Tevbe etmek isteyen biri olarak şöyle diyebilirsiniz:

"Ben tevbe etmek istiyorum fakat tevbe ile ilgili hükümleri bilmiyorum. Zihnimde bazı günahlarımdan yapmış olduğum tevbenin sıhhati konusunda bir şüpheler dolaşiyor. Allah'a ait haklar konusundaki hatalardan nasıl tevbe edilir? Haklarına girdiğim insanların haklarını nasıl geri verebilirim?" Bu ve benzeri sorulara cevap bulabilir miyim?

Şimdi tevbekârların sıkça sordukları bazı soruları ve vermiş olduğumuz cevapları aktarmak istiyorum:

Soru:1- Ben bazı günahları işliyorum sonra tevbe ediyorum. Daha sonra nefisime kanıp aynı günahı bir daha işliyorum. Bu durumumdan dolayı birinci tevbem bozulup eski günahlarımı yenisi ile beraber tekrar yükleniyor muyum?

Cevap:1- Alimlerin çoğu tevbenin geçerli olabilmesi için kişinin bir daha o günaha dönmeme şartının bulunmadığını ifade etmekte olup **tevbenin kabulü için şu şartların olması gerektiğini bildirmişlerdir:**

1. Tevbe edilen günahı terk etmek.
2. O günahı pişmanlık duymak.
3. Aynı günahı bir daha işlememeye azmetmek.

Bu durumda bir kişi daha önce tevbe etmiş olduğu eski günahına dönerse bu eski tevbesine tesir etmez ve o kişi yeni bir günah işlemiş gibidir. Böyle bir kişi tekrar etmiş olduğu günaha yeniden tevbe etmelidir.

Soru:2- Hali hazırda bir günahı işlemeye devam etmekteyken başka bir günahı tevbe edebilir miyim?

Cevap:2- Başka bir günah işleme konusunda ısrarlı olan bir kişi, bırakmaya azmettiği başka bir günahına tevbe edebilir. Burada önemli olan günahların farklı olmasıdır. Örnek olarak şöyle

diyelim: İçki içen ve aynı zamanda faiz yiyen bir kişi sadece içkiden tevbe edip faizden tevbe etmese içkiyle ilgili tevbesi doğrudur. Fakat açık faizden tevbe edip dolaylı faizden tevbe etmez ise tevbesi kabul değildir. Çünkü günahlar çeşit olarak aynıdır. Yine bir insan eroin kullanmaktan tevbe edip içki kullanmaya devam etse tevbesi makbul değildir. Zira her ikisi de çeşit olarak aynı olan haram bir uyuşturucudur. Aynı şekilde bir insan bir kadınla yaptığı zinadan tevbe başka bir kadınla zina etmeye devam ederse tevbesi makbul değildir. Zira günahların biri bırakılmış ama aynı türden olan başka bir günahı yapmaya devam edilmiştir.

Soru:3: Geçmişte Yüce Allah'ın bazı haklarını yerine getirmediğim. Namaz kılmadım, oruç tutmadım, zekat vermedim. Şimdi ben ne yapmalıyım?

Cevap:3- Tercih edilen görüşe göre geçmişte namazı terk edenlerin daha sonra bu namazları kaza etmeleri gerekmez. Zira bu namazların vakitleri geçmiştir ve yerine getirilmeleri mümkün değildir. Bu durumda o müslüman çokça tevbe ve istiğfar eder nafie ibadetleri çoğaltır. Bu şekilde Yüce Allah'ın cendisini af etmesi umulur.

Kişi müslüman olup üzerine oruç farz olduğu halde Ramazan orucunu tutmadıysa, bu oruçları kaza etmeli

ve aynı zamanda kefaret olarak diğer Ramazan ayına girene kadar özür olmadan orucunu kaza etmediği için de tutmadığı her gün için bir fakir doyurmalıdır.

Örneğin: Bir kişi 1990'nın Ramazan ayında üç gün ve 1991'in Ramazanında ise beş gün tembellik yaparak oruç tutmamış olsun. Bu kişi yıllar sonra tevbe etse toplam sekiz gün kaza orucu tutması ve de her gün için bir fakiri doyurması gerekir. (Aynı fakir sekiz defa doyurulsa da olur.)

İkinci Bir Örnek: Bir kız 1900 senesinde akıl baliğ olmuş olsun. Bu kız ailesi adet olduğunu anlamaması için sekiz gün süren adet günlerinde de oruç tutmuş olsun. Aradan yıllar geçince tevbe etse birinci örnek de olduğu gibi sekiz günü kaza etmesi ve aynı zamanda her gün için de bir fakiri doyurması gerekmektedir.

Namazını terk etmekle orucunu terk etmek arasında fark vardır. Bilerek günlerce terk edilen namazın kazası olmaz fakat orucun kazası olmaktadır. Bazı alimler bilerek özürsüz olarak terk edilen orucun da kazası olmayacağını ifade etmişlerdir.

Verilmeyen zekata gelince; zekat bir yandan Allah'ın hakkı diğer yandan fakirlerin hakkıdır. Kaç senenin zekatı verilmemişse bunlar hesaplanıp verilmelidir.

Soru:4- İşlenen günah insan hakkı ile ilgili olursa tevbe nasıl olur?

Cevap:4- Konu ile ilgili ana hükmü şu hadisi şerif beyan etmektedir:

« مَنْ كَانَ لِأَخِيهِ عِنْدَهُ مَظْلَمَةٌ مِنْ عَرَضٍ أَوْ مَالٍ، فَلْيَتَحَلَّلْهُ الْيَوْمَ قَبْلَ أَنْ يُؤْخَذَ مِنْهُ يَوْمَ لَا دِينَارَ وَلَا دِرْهَمَ، فَإِنْ كَانَ لَهُ عَمَلٌ صَالِحٌ أَخَذَ مِنْهُ بِقَدْرِ مَظْلَمَتِهِ، وَإِنْ كَانَ لَمْ يَكُنْ لَهُ عَمَلٌ أَخَذَ مِنْ سَيِّئَاتِ صَاحِبِهِ فَجُعِلَتْ عَلَيْهِ. »

"Kim kardeşinin namusunu ve şerefini lekeleyerek veya haksız yere onun malını alarak ona zulmetmişse bu hakların dinar veya dirhemini kabul edilmeyeceği o gün gelmeden ona hakkını helal ettirsin. Orada hakka giren kişinin salih ameli varsa zulüm ettiği ölçüde alınarak hak sahibi kişiye devredilir. Şayet salih ameli yoksa hak sahibi kişinin günahlarından hak ölçüsünde alınarak o kişinin üzerine devredilir." 26

Soru:5- Bazı kişilerin gıybetini yaptım ve bazı kişilere iftiralar attım. Şimdi ise tevbe etmek istiyorum acaba haklarına girdiğim bu kişilere gidip onlardan bana haklarını helal etmelerini dilemeli miyim? Şayet böyle bir şart yoksa nasıl tevbe edebilirim?

Cevap:5- Bu mesele fayda-zarar dengesine göre deđiřir. řayet kendilerine karřı yapılan gıybet ve iftira gibi hatalar onlara haber verildiđinde onlar kızmayacaklarsa, bu kiřiye karřı kinleri ve dűřmanlıkları artmayacaksa bu durumda kendilerine karřı yapılan bu hatalar "Ben size karřı bazı sűzler sűyleyerek hatalar yaparak hakkınıza girdim" řeklinde genel cűmlerle de olsa ačíklanarak hak helalliđi talep edilebilir. řayet kendilerine karřı yapılan gıybet ve iftira gibi hatalar onlara haber verildiđinde onlar kızacaklarsa, bu kiřiye karřı kinleri ve dűřmanlıkları artacaksa bu durumda kendilerine karřı yapılan bu hatalar kendilerine haber verilip hak helalliđi dilenmez. Haklarına girilen insanlar genel ifadelerle bu durum haber verildiđinde olayın ayrıntısını isterler -ki insanların çođu bűyledir- bu hatalar onlara ačík bir řekilde anlatıldıđında kızgınlıkları artar bu durumda onlara bu konuyu hičí ačímamak daha evladır. Zira İslam řeriatı zararın artmasını asla emretmez. İnsanlar normal iliřkilerine devam ederken bu gibi ačíklamalarla iliřkilerin kesilmesi sođukluk ve nefretin artması islamın ۆngۆrmediđi bir durumdur. Zira İslam řeriatı, műslűmanlar arasında kardeřliklerin, dostlukların, sevginin artmasını ۆngۆrerek toplumsal bađların gűçlenmesini gűye edinmiřtir. Bűyle bir durumda tevbenin řu řartları tařıması yeterlidir:

- 1) Pişmanlık duymak ve işlenen bu cürümün kötülüğü ve haramlığı düşünülerek Allah'tan bağışlanmayı dilemek.
- 2) Yanında bir kişinin gıybeti yapıyor ve o bazı fiilleri yapmakla itham ediliyorsa buna izin vermemek o kişinin bu gibi yakıştırmalardan beri olduğunu savunmak.
- 3) Gıybetini yaptığı kişiyi hangi ortamlarda gıybetini yaptıysa o ortamlarda o kişiyi hayırla anmak ve iyiliklerini söylemek.
- 4) O kişinin biri tarafından gıybetinin yapıldığı görse onu savunması, ona bir kötülük yapılmak istendiğini gördüğünde o kötülüğü ondan uzaklaştırmaya gayret etmesi.
- 5) Onun haberi olmadan onun günahlarının bağışlanmasını dilemesi.²⁷

Burada dikkat etmemiz gereken bir husus; mali haklar ile gıybet ve iftira gibi şahsiyet hakları arasındaki farkları anlayabilmektir. Bir kişinin mali haklarını üzerine geçiren bir kişi mutlaka hak sahiplerini haberdar ederek bu hakları geri vermelidir. Zira hak sahipleri bu haklarından faydalanacaklardır. Bu haklarını elde etmek onları sevindirecek bu şekilde toplumsal bağların

²⁷ El-Medaric: 1/291. El-Muğni Şerhi:12/78.

güçlenmesine ve toplum arasındaki güvenin oluşmasına katkı sağlanmış olacaktır. Öte taraftan, gıybet gibi hataları gıybete yapılan şahsa giderek haber vermek daha büyük dargınlıklara sebebiyet verebilir.

Soru: 6- Bilerek birini öldürenin tevbesi nasıl olur?

Cevap:6- Bilerek birini öldüren bir katil bu yaptığı cürümden dolayı üç tür hakka girmiş olmaktadır:

1. Allah'ın hakkı.
2. Öldürülenin hakkı.
3. Varislerin hakkı.

Allah'ın hakkı tevbe olmadan asla ödenmez.

Varislerin haklarına gelince; katil kendini varislere teslim eder, onlarda ya kısas isterler, ya diyet isterler ya da onu af ederler.

Son olarak öldürülenin hakkı kalmaktadır ki, katilin bu hakkı dünya da ödeme durumu yoktur. Bu noktada ilim ehli şöyle der: Şayet katil çok iyi bir tevbe yaparsa Allah ondan öldürülenin hakkını kaldırır ve kıyamette öldürülene büyük hayırlar bahşeder.

Bu söz bu konuda söylenmiş sözlerin en güzelidir.²⁸

Soru:7-Hırsızın tevbesi nasıl olur?

Cevap:7- Tevbe etmek isteyen hırsız derhal çalıntı malı sahibine teslim etmelidir. Şayet çalıntı malda bir eksiklik olduysa veya eskidiyse veya bu mal yendiye bu zararları karşılamalı ve ardından tevbe etmelidir. Şayet malın sahibi kendisini af ederse buna şükredilmelidir.

Soru:8- Malını çaldığım kişiden çok utanıyorum ve bu yüzden ona bu durumu haber verip beni bağışlamasını dileyemiyorum. Ben bu durumda ne yapmalıyım?

Cevap:8- Malın sahibinden utanıyorsanız bu durumda başka yollarla bu malı sahibine teslim etmelisiniz. Bir başkası aracılığı ile, posta ile bu malı sahibine ulaştırabilirsiniz. Veya terviye yaparak malın sahibine gelip: "Bu mal sizin malınız. Bunu bana veren şahıs adının zikredilmesini istemiyor." diyebilirsiniz.

---

²⁸ El-Medaric:1/299.

Soru:9- *Babam anlamadan onun cebinden para çalıyordum. Şimdiye kadar çaldığım paranın miktarını bilmiyorum. Babama bu durumu söylemeye utanıyorum. Şimdi tevbe ettim. Bu durumda nasıl bir yol izlemeliyim?*

Cevap:9- Önce çalmış olduğunuz paranın miktarını yaklaşık bir rakamla tespit ediniz. Sonra bu miktarı gizli olarak babanıza geri veriniz. Verecek olduğunuz paranın tahmin ettiğiniz paradan biraz daha fazla olması daha evladır.

Soru:10- *Hırsızlık yaptım ama çaldığım malların sahiplerini bilmiyorum. Bu durumda ne yapmalıyım?*

Başka biri şöyle diyor: *Çalışmış olduğum yurt dışında şirketten gizlice mal kaçırmıştım, şimdi bu malları geri vermek istiyorum ama şimdi ben o ülkeyi terk ettim. Haklarını nasıl ödeyebilirim?*

Diğer bazıları ise; *bir ticarethaneden mal çaldım ama daha sonra pişman oldum haklarını ödemek için bu yeri aradım ama onlar bilmediğim bir yere taşınmışlardı. Bu durumda ben ne yapmalıyım? Demketedirler.*

Cevap:10- Size düşen o hak sahiplerini elinizden geldiği kadar arayıp şayet bulabilirseniz

onlara haklarını geri vermenizdir. Eğer hak sahibi ölmüşse malı varislerine veriniz. Şayet bütün gayretlerinize rağmen hak sahiplerini bulamazsanız o malları onların adına sadaka olarak veriniz. Mal sahipleri kafir de olsa onlara mallarını veriniz.

Bu mesele, **İbn-i Kayyim'in "El-Medariç"** adlı kitabının, birinci cildinin, 388. sayfasında zikrettiği şu meseleye benzemektedir: Müslümanların ordusundan bir kişi şeytana kanarak ganimetlerden bir mal çalar. Belli bir zaman sonra pişman olur ve elindeki çalıntı mal ile birlikte ordu komutanının yanına gider. Fakat ordu komutanı şöyle diyerek o malı kabul etmek istemez:

"Ben bu malı terhis olan askerlere nasıl ulaştırabilirim ki!?"

Bu Tevbekâr daha sonra **Haccac Bin Eş-Şair'e** gelerek ondan bu konuda bir fetva ister, o da şöyle fetva verir:

"Ey filan! Allah bu askerlerin isimlerini de neseplerini bilmektedir. Malın beşte birini hazineye bırak, gerisini askerler adına sadaka ver. Allah hak sahiplerine haklarını ulaştıracaktır." Der. Adamda bu denileni yapar. Daha sonra Muaviye'ye gelerek durumu ona iletir ve Muaviye ona şöyle der:

"Sana bu fetvayı verebilmek bana bu mülkümün yarısından daha sevgili gelirdi." Şeyhu'l- İslam İbn-i Teymiyye'nin de buna benzer bir fetvası vardır.

Soru:11- Ben yetimlerin mallarından gasp ettim ve mallarla ticaret yaptım ve mal kat kat çoğaldı. Şimdi ise pişman oldum nasıl tevbe edebilirim?

Cevap:11- Bu konu da alimlerin değişik görüşleri vardır. Bu görüşlerden en orta yollusu ve adil olanı böyle yapan bir kişinin, hak sahiplerine, malın aslını ve onlarla şirket kurmuş gibi elde edilen kârın yarısını vermesidir.

Bu görüş İmam Ahmed'den rivayet edilen görüşlerden biridir. Aynı zamanda bu görüş Şeyhu'l-İslam İbn-i Teymiyye ve öğrencisi İbn-i Kayyim'in görüşüdür.²⁹

Aynı zaman gasp eden kişinin gasp ettiği mal deve, koyun ve benzeri olup bunlar çoğalmış olsalar yine malın yarısı ve aslı hak sahiplerine verilecektir. Eğer malın aslı kaybolmuşsa onun kıymetini veya bedelini de vermelidir.

---

²⁹ ElüMedaic 1/392.

Soru:12- *Hava yolu kargosunda çalışan bir kişi kargoda kalan mallardan gizli olarak bir kasetçalar alıyor ve yıllar sonra tevbe ediyor ama bu teybin aynısını pazarda bulamıyor. Bu durumda ne yapmalıdır? Bu kasetçaların aslını mı, yoksa benzerini mi, yoksa kıymetini mi geri vermelidir?*

Cevap:12- Eskime payını da ilave ederek bu teybin aslını uygun bir yol ile geri vermelidir. Şayet sahibini bulamazsa o kişi adına teybin kıymetini sadaka olarak ermelidir.

Soru:13- *Faizden kazandığım paralarım vardı ve bunların hepsini harcadım. Şimdi tevbe ettim ne yapmalıyım?*

Cevap:13- Tevbeden başka bir şey gerekmez. Bir daha asla dönmeyeceğinize dair tevbe ediniz. Faiz tehlikelidir. Kur'an-ı Kerimde sadece faiz alıp verenlere harp ilan edilmesine izin verilmiştir. Madem ki bu malları yediniz bu durumda tevbeden başka yapacak bir şey kalmamıştır.

Soru:14- *İçinde haram karışık param ile bir araba aldım. Ne yapmalıyım?*

Cevap:14- İçinde haram karışık bir mal ile ev veya araba gibi parçalanması mümkün olmayan bir mal satın alan kişi, helal olan malından satın aldığı

mala karıştırdığı haram mal miktarı kadar sadaka verir ve bu şekilde malını haramdan temizlemiş olur. Şayet haram olan kısım başkalarının hakkı ise ve hak sahipleri de biliniyorsa onların hakları geri verilmez.

Soru:15- *Sigara ticaretinden para kazandım ve bu para helal kazancıma da karıştı bu durumda ne yamalıyım?*

Cevap:15- Kim ki hükmünü bilerek müzik aletleri, müzik kasetleri, sigara ticareti gibi haram yollarla para kazanmış olup da tevbe etmek isterse bu durumda haramdan kurtulmak için kârını hayırlı bazı işlere harcamalıdır. Fakat bu harcanan mal sadaka yerine geçmez. Allah güzeldir ve sadece güzel olanı kabul eder.

Şayet bu haram kazançlar helal kazancına karışırsa bu haram miktar yaklaşık olarak takdir edilir ve malı hayırlı işlerde sadaka niyeti taşımadan ve sadece ondan kurtulmak için harcanır. Bu şekilde malını haramdan temizlemiş olur. Haram kazancı terk edene Allah mutlaka ona daha büyük bir kazanç fırsatı verecektir.

Şayet kişi haram kazancını kazanırken kafirse ve sonradan Müslüman olmuşsa Müslüman olduğunda bu malları elinden çıkarması gerekmez. Zira

peygamberimiz (Sallallahu Aleyhi ve Selem) sahabe islama girdiğinde onlardan böyle bir şey istememiştir. Şayet bu haram kazancı elde ederken bu işin haramlığını bilen bir müslümansa bu durumda bu haram miktarı elinden çıkarması gerekmektedir.

Soru:16- Rüşvet alan birine Allah hidayet etse de bu kişi tevbe etse kazandığı malları ne yapması gerekir?

Cevap:16- Bu kişi için iki durum vardır:

1- Bu kişi şayet bu rüşveti hakkını ancak rüşvet vererek almak zorunda kalan mazlum birinden aldıysa bu durumda aldığı parayı geri vermelidir. Zira aldığı bu mal gasp edilmiş hükmündedir. Bu malı ona veren kişi kendi hakkını alabilmek için istemeyerek bu rüşveti vermiştir.

2- Şayet rüşvet alan bu kişi rüşveti kendisi gibi zalim bir kişiye hak etmediği bir mal veya imkanı sağlamak için aldıysa bu durumda aldığı rüşveti geri vermez fakat fakirlere yardım etmek gibi hayırlı işlere harcayarak bu haram maldan kurtulur. Aynı zamanda hak sahiplerinin hakkını başkalarına aktardığı için ayrıca tevbe etmelidir.

Soru:17- Haram işler karşılığında bazı mallar kazandım. Ben şimdi tevbe ettim. Kazandığım bu malları sahiplerine vermem gerekir mi?

Cevap:18- Haram işler veya hizmetler karşılığında mal kazanan biri tevbe ettiği takdirde bu malları aldığı kişilere geri vermez. Fakat bu mallardan hayırlı yollara harcayarak kurtulur.

Para karşılığı zina eden bir kadın tevbe ettiği takdirde bu malı kendisiyle zina eden kişilere geri vermez. Bir şarkıcı tevbe ettiği takdirde konserine gelenlerden aldığı parayı onlara geri vermez.

Uyuşturucu ve alkollü içecekler satan biri tevbe ettiği takdirde kazandığı parayı müşterilerine geri dağıtmaz.

Yalancı şahit bu şahitliği karşılığında aldığı parayı tevbe ettiği takdirde geri vermez. Bunun sebebi ise, böyle rüşvetle hak etmediği malları alan asi bir kişiye hem rüşvetle hak etmediğini verip hem de verdiği malı geri vermekle bu asi kişinin bir taşla iki kuş vurmasını sağlayarak günahına devam etmesinin sağlanacak olmasıdır. Bu mal bu asi kişiye verilecek olursa ona günahında yardımcı olunmuş olunacaktır. Bu yüzden bu rüşveti alan kişi hayırlı işlerde bu parayı harcayıp ondan kurtulmalıdır. Bu İbn-i Teymiyye öğrencisi İbn-i Kayyim'in seçtiği bir hükümdür. (El-Medari:1/390).

Soru:18- *Öyle bir günah işledim ki ne zaman hatırlasam strese ve bunalıma giriyorum. Ben bir bayanla zina ettim ve tevbe etmek istiyorum ne yapmalıyım? Bu durumu örtmek için onunla evlenmem caiz olur mu?*

Başka biri de şöyle soruyor: *Yurt dışında bir bayanla zina ettim ve benden hamile kaldı. Bu çocuk benim çocuğum sayılır mı? Ben bu çocuğun nafakasını annesine göndermeli miyim?*

Cevap:18- Bu konuda sorular o kadar arttı ki; artık müslümanların kendilerini kontrol etmeleri Kur'an ve sünnet ışığında kendilerini ıslah etmelerinin zamanı gelmiştir. Zinaya götüren yollar kapanmalıdır. Özellikle gözler haramdan aklanmalıdır, bir bayanla bir yerde baş başa kalınmamalı, onlarla toka yapılmamalıdır. Bayanlar islamın emrettiği örtüyle örtünmeli, erkekler ve bayanlar kafir ülkelere seyahat etmekten ve birbirlerine karışmaktan çekinmelidirler. Hane reisleri hanımlarına ve çocuklarına sahip çıkmalıdırlar. Genç kızlar ve erkekler erken evlilik yapmaya gayret etmelidirler.

Sorunun cevabına gelince; zina yapanın erkeğin iki durumu vardır:

1- Erkek, kadını zorlayarak onunla zina etmiş olabilir. Bir erkek bir kadınla zor ve tehdit kullanarak zina ederse bu durumda ona verdiği zarara karşılık o kadının dengi bayanlara verilen mihir miktarınca bir mihir vermekle yükümlüdür. Aynı zamanda tevbe etmelidir. Olay imam veya ona vekalet eden kadıya ulaşırsa had cezası uygulanmalıdır.³⁰

2- Kadının rızası ile onunla zina etmiş olabilir: Bu durumda tevbeden başka bir şey gerekmez. Zina ile hamile bıraktığı kadının karnındaki çocuğu kendisine intisap ettirmez. Bu çocuğun nafakasını sağlamak kendisine bir görev değildir. Zira çocuk zina sonucu meydana gelmiştir ve gönül rızalığı ile bu işi yapan kadının hamile kaldığı çocuk kendisine aittir. Tevbe eden bir erkeğin zinadan tevbe etmeyen bir bayanla evlenmesi caiz değildir. Allahu Teâlâ şöyle buyurmaktadır.

﴿الزَّانِي لَا يَنْكِحُ إِلَّا زَانِيَةً أَوْ مُشْرِكَةً وَالزَّانِيَةُ لَا يَنْكِحُهَا

إِلَّا زَانٍ أَوْ مُشْرِكٌ وَحُرِّمَ ذَلِكَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ ﴿٢٤﴾

"Zina eden erkek, zina eden veya müşrik olan bir kadından başkası ile evlenemez; zina eden bir kadın da

³⁰ El-Medric'e bakınız. C.1 s.366.

ancak zina eden veya müşrik olan bir erkek ile evlenebilir."
(Nur:3)

Kendisinden olsa bir erkeğin hamile olan bir bayanla evlenmesi caiz değildir. Yine hamile olup olmadığını bilmeyen bir kadınla nikah yapılamaz.

Fakat erkek veya kadın sadık bir tevbe ile tevbe ederseler kadının da hamile olmadığı anlaşılırsa bu durumda zina etmeyenlerle nikahlanmaları caiz olur. Bu şekilde onlar Allah'ın seveceği yeni bir hayata başlarlar.

Soru:19 -Allah bütün Müslümanları korusun-ben bir kadınla zina ettim ve ardından onunla evlendim. Evliliğimizin üzerinden seneler geçti. İkimizde tevbe ettik. Şimdi ne yapmamız lazım?

Cevap:19- Madem ki tevbenizde sadık oldunuz evliğinize devam ediniz. Fakat kendi aileniz arasında da olsa kadının velisi ve iki şahit huzurunda tekrar nikah kıyınız.

Soru:20- Kadının biri şöyle diyor: Ben salih bir bay ile evlendim. Ama ben onunla evlenmeden önce Allah'ın razı olmayacağı işler yaptım. Şimdi ise

kalbim rahat değil. Acaba kocama geçmişte yaptıklarımı haber vermeli miyim?

Cevap:20- Eşlerden ikisinin de geçmişte yaptıkları kötü işleri birbirlerine anlatma zorunlulukları yoktur. Kim ki geçmişte böyle bir takım ahlaksızlıklara bulaşmış olup da Allah onun bu ayıbını örtmüştü ona düşen Allah'ın örttüğünü açığa vurmamaktır. Sadık bir tevbe etmek yeterlidir.

Bir kişi bekar sanarak bir kız ile evlense de gerdek gecesi onun daha zina yapması sebebi ile bekaretinin gittiğini öğrense bu durumda ona verdiği mihri geri almaya ve onu boşamaya hakkı vardır. Fakat onun bu fiilinden samimi bir şekilde tevbe ettiğini öğrenir de onun bu ayıbını örterse Allah katında ecini alacaktır.

Soru: 21- Bir kişi homoseksüellikten tevbe etse ne yapması gerekir?

Cevap:21- Bu işi yapanlar büyük bir tevbe ile tevbe etmelidirler. Allah tarihte Lut kavmi gibi bu büyük cürümü işleyenlere çeşitli büyük azaplar vermiştir:

1-Onların gözlerini yerinden çıkararak onları kör etmiştir. Yüce Allah bu durumu şöyle haber etmektedir:

﴿ فَطَمَسْنَا أَعْيُنَهُمْ ﴾

"Onların gözlerini k r ettik." (El-Kamer:37)

2- Onların üzerlerine  ıglık sesi göndermiŐtir.

3-Onların kentlerini ters çevirerek altını üstüne getirmiŐtir.

4-BaŐlarına kuru balçıktan yapılmıŐ taŐlar yađdırmıŐtır.

O yüzden bu işi yapanların cezası evli olsunlar bekar olsunlar  ld r lmektir. Allah'ın Resulü Öyle buyurur:

« مَنْ وَجَدْتُمُوهُ يَعْمَلُ عَمَلًا لَوْ طُفَّ فَمَنْ لَوْ طُفَّ فَقَتُلُوا الْفَاعِلَ وَالْمَفْعُولَ بِهِ »

"Lut kavminin iŐini yapanları bulduğunuzda hem yapanı hem de yapılanı öldürünüz."  1

Soru:22- Ben tevbe ettim. Elimde daha önce satın aldığım müzik aletleri, filimler ve müzik kasetleri var bunları satabilir miyim?

Cevap:22- Haram olan her türlü Şeyi satmak caiz değildir. Bunlardan kazanılan para da haramdır. Allah'ın Resulü Öyle buyurur:

« إِنَّ اللَّهَ إِذَا حَرَّمَ شَيْئًا حَرَّمَ ثَمَمَهَا »

³¹ Ebu Davud, Tirmizi, İbn-i Mace rivayet etmiştir. Albani hadisin sahih olduğunu bildirmiştir. (El-İrvai'l-Galil:2350)

"Allah haram kıldığı bir şeyin kıymetini (satımını) de haram kılmıştır." ³²

Bir malı sattığınız kişinin o malı haram yolda kullanacağını biliyorsanız o malı ona satmanız caiz değildir. Yüce Allah şöyle buyurur:

﴿ وَلَا تَعَاوَنُوا عَلَى الْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ ﴾

"Günahta ve düşmanlıkta birbirinizle yardımlaşmayın." (Maide:2)

Dünyadaki ticaretinde belki zarar edeceksin ama bil ki Allah'ın sana vereceği nimetler daha güzel ve daha kalıcıdır. Yüce Allah fazlı ve keremi ile bu zararınızı karşılayacaktır.

Soru:23- Önceden sapık bir insandım. Din dışı fikirler taşır bunları yayardım. İnsanı küfre davet eden makaleler ve kıssalar yazardım. Fuhşa ve günaha davet eden şiirler yazardım. Hal böyle iken Allah bana acıdı ve hidayet etti. Beni karanlıklardan aydınlığa çıkardı. Nasıl tevbe etmeliyim bu günahlarımdan?

Cevap:23- Vallahi çok büyük şükürleri gerektiren büyük bir nimet üzerinesin. O da hidayete

³² Ebu Davud rivayet etmiştir. Hadis sahihtir.

ermendir. Allah'tan seni bu yolda sabit kılmasını ve sana olan fazlını artırmasını dilerim.

Bir kişi dilini ve kalemını İslam ile harp etmek için, sapık bir takım inançları yaymak veya bidatleri, hurafeleri, fasıklığı yaymak için kullanmışsa şunları yapması gerekir:

Bir: Bütün bu yaptıklarından tevbesini ilan etmesi gerekmektedir. Yazıları ile saptırılmış olabileceği bütün insanlara her türlü vesileyi kullanarak ulaşmalı ve onlara bu düşünlerin yanlış olduğunu ve onlardan dönüş yaptığını bildirerek, onlardan özür dilemelidir. Bu beyan tevbe için yerine getirilmesi gereken bir şarttır. Allahu Teâlâ şöyle buyurur:

﴿إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا وَأَصْلَحُوا وَبَيَّنُّوا فَأُولَٰئِكَ أَتُوبُ عَلَيْهِمْ﴾

﴿وَأَنَا التَّوَّابُ الرَّحِيمُ﴾

"Ancak tevbe edip durumlarını düzeltenler ve gerçeği açıkça ortaya koyanlar başkadır. Zira ben onların tevvelerini kabul ederim." (Bakara:160)

İki: Tevbeden sonra kalemını islamın yayılması için kullanmalıdır. Bütün gücünü ve becerisini Allah'ın dininin yayılması için kullanmalı, insanlara hakkı anlatıp onları hakka davet etmelidir.

Üç: Sahip olduğu bu maharetleri Allah'ın düşmanlarına cevaplar vermede kullanmalı, nasıl ki daha önce İslam düşmanlarına yardım ettiyse aynı şekilde onların hile oyunlarını boşa çıkarmada müminlere yardım etmelidir. Batıla karşı hakkın kılıcı olmalıdır. Kimi batıla saptırmışsa onlara elinden geldiği kadar ulaşmalı ve onlara doğruları anlatmalıdır ki bunlar bu günahlarına kefaret olsun. Hidayete erdiren Yüce Allah'tır.

SONSÖZ

Ey Allah'ın kulu! Yüce Allah tevbe kapısını açmıştır, girmez misin!?

«إِنَّ لِلتَّوْبَةِ بَابًا عَرْضَ مَا بَيْنَ مِصْرَاعَيْهِ مَا بَيْنَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ - فِي رِوَايَةٍ: عَرْضَ مَسِيرَةِ سَبْعِينَ عَامًا - لَا يُغْلَقُ حَتَّى تَطْلُعَ الشَّمْسُ مِنْ مَغْرِبِهَا»

"Tevbenin öyle bir kapısı vardır ki kapının genişliği doğu ile batı arasındaki mesafe kadardır. -Başka bir rivayette: genişliği yetmiş yıllık mesafedir, güneş batıdan doğuncaya kadar asla kapanmaz." 33

Allah kullarına şöyle hitap eder:

«يَا عِبَادِي إِنَّكُمْ تُخْطِئُونَ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَأَنَا أَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا، فَاسْتَغْفِرُونِي أَغْفِرْ لَكُمْ»

"Ey kullarım! Siz gece gündüz günah işler durursunuz, ben ise bütün günahları bağışlayanım, benden af edilmenizi dileyin ki ben de sizi af edeyim." 34

Tevbe istiğfar etmez misin!? Allah gece ellerini uzatıyor ki gündüz günah işleyenleri bağışlamak için, yine gündüz ellerini uzatıyor ki gece günah işleyenleri bağışlamak için.. Allah, özür dilemeni seviyor. Acaba sen hala kararsız mısın!?

³³ Tabarâni El-Kebir'de rivayet etmiştir. (Sahihu'l-Cami: 2177)

³⁴ Müslim.

Allah için bakınız.. Tevbekârın şu sözleri ne kadar güzeldir:

Boynumu bükmüş, zelil bir halde huzuruna geldim ve senin izzetinle sana yalvarıyorum...! Bana rahmet etmezsen halim nicedir!!? Bütün zaafımla geldim ve senin kuvvetini anarak sana yalvarıyorum...! Senin bana asla ihtiyacın olmaz, ama ben sana daima muhtacım...! İşte şu günahkâr ve yalancı perçemim iki elinin arasında...! Senin benden başka bir çok kulun var ama benim senden başka bir efendim yoktur..!! Senin azabından korkarak yine sana sığınıyorum...! Zira benim, senin kapından başka sığınacak başka bir kapım yoktur...! Benim, senin kapından başka bir kurtuluşum yoktur...! Sana bir fakir, miskin, muhtacın yalvarışıyla yalvarıyorum...! Zelil bir halde önünde eğilip boyun büküyorum...! Korku içinde biçare biri olarak huzuruna geldim sana yalvarıyorum...! Sana boyun bükülenlerin yalvarışı ile... Zelil bir halde yüzü toprağa değenlerin, senin rahmetini umarak iki gözü iki çeşme olanların, buruk ve hüznün dolu bir kalple sana yalvaranların yakarışı ile huzuruna geldim, sana yalvarıyorum...! Beni başışla Ey Rabim...!

Tevbe ile ilgili şu kıssaya bir kulak ver:

Rivayete göre, Salih kişilerden biri yolda gezerken evlerden birinin kapısı açılır ve o kapıdan annesinin kovalayıp kovduğu bir çocuğun, şiddetle ağlayıp imdat çağırarak fırladığını görür . Çocuk kapıdan çıkınca anne kapıyı onun yüzüne kapatır ve eve girer. Çocuk yürüyerek evden biraz uzaklaşır ama sonra durur düşünür..Kendisinin kovulmuş olduğu evden başka sığınacak başka bir evi olmadığını, onu annesinden başka birinin asla bağrına basmayacağını anlar. Daha sonra kalbi kırık ve hüzünlü bir şekilde evine döner ki kapı yüzüne kapanmıştır. Kapının eşiğinin üzerine yanağını koyarak orada uyur. Göz yaşları iki yanağından aşağıya doğru akmaktadır. Bir müddet sonra anne çıkar ve onu o halde görünce kendini tutamaz çocuğun üzerine atılır, onu çevirir ve ağlayarak şöyle der: Ey çocuğum! Sen nerelere gittin!? Benden başka kim sana bakar!? Ben sana demiyor muyum bana karşı gelme diye!? Allah benim fitratıma rahmet ve şefkat koymuştur, sen beni fitratım dışında işler yapmaya zorlayarak seni cezalandırmaya mecbur bırakma! Dedi... Daha sonra anne çocuğunu aldı ve eve girdi.

Allah'ın Resulü şöyle buyuruyor:

"Allah'ın kullarına olan merhameti bu annenin bu çocuğuna olan merhametinden daha fazladır." 35

³⁵ Müslim.

Her şeyi kuşatan Allah'ın merhameti yanında annenin merhameti nedir ki!

Allah kulunun tevbe etmesinden mutluluk duyar:

«لَلَّهِ أَشَدُّ فَرَحًا بِتَوْبَةِ عَبْدِهِ حِينَ يَتُوبُ إِلَيْهِ مِنْ رَجُلٍ كَانَ فِي سَفَرٍ فِي فَلَاةٍ مِنَ الْأَرْضِ، وَبِهِ مَهْلِكَةٌ وَمَعَهُ رَاحِلَتُهُ عَلَيْهَا طَعَامُهُ وَ شَرَابُهُ فَأَوَى إِلَى ظِلِّ شَجَرَةٍ، فَوَضَعَ رَأْسَهُ فَتَامَ نَوْمَةً تَحْتَهَا، فَاسْتَيْقَظَ وَقَدْ ذَهَبَتْ رَاحِلَتُهُ فَطَلَبَهَا، فَأَتَى شَرْفًا فَصَعِدَ عَلَيْهِ فَلَمْ يَرَ شَيْئًا، ثُمَّ أَتَى الْآخَرَ فَأَشْرَفَ فَلَمْ يَرَ شَيْئًا، حَتَّى إِذَا اشْتَدَّ الْحَرُّ وَالْعَطَشُ قَالَ: أَرْجِعْ إِلَى الْمَكَانِ الَّذِي كُنْتُ فِيهِ فَأَنَامُ حَتَّى أَمُوتَ، فَأَتَى شَجَرَةً فَاضْطَجَعَ فِي ظِلِّهَا قَدْ آيسَ مِنْ رَاحِلَتِهِ فَبَيْنَمَا هُوَ كَذَلِكَ، رَفَعَ رَأْسَهُ فَإِذَا رَاحِلَتُهُ قَائِمَةٌ عِنْدَهُ تَجْرُ خُطَامَهُ [عَلَيْهَا زَادَهُ طَعَامُهُ وَشَرَابُهُ فَأَخَذَ بِخُطَامِهَا ، فَاللَّهُ أَشَدُّ فَرَحًا بِتَوْبَةِ الْمُؤْمِنِ مِنْ هَذَا بِرَاحِلَتِهِ وَزَادَهُ]

"Allah, kulu kendisine tevbe ettiğinde o kadar sevinir ki onun bu sevinci şu yolcunun sevincinden daha fazladır. Bu yolcu ıssız ve uçsuz bucaksız bir arazide bineği ile yolculuk ederken korkunç ve tehlikelerle dolu bir yerde mola verir. Yanında bineği ve bineğinin üzerinde yiyecekleri ve içecekleri vardır. Bir ağacın gölgesinde oturarak orada uyur. Bir de uyanır ki bineği yanında yoktur ve onu aramaya başlar. Yüksekçe bir yerin üzerine çıkarak etrafa bakar ama bir şey göremez. Daha sonra

başka bir yükseklığın üstüne çıkar ve etrafa bakınır ama yine bir şey göremez. Ta ki güneş iyice kızdırıp adamın susuzluğu iyice artınca kendi kendine şöyle der: Mola verdiğim yere gideyim de orada ölene kadar uyuyayım. Ağacın gölgesine tekrar gelir ve uzanır bineğinden artık umudu kalmamıştır. O bu şekilde üzgün ve umutsuz beklerken başını bir de kaldırır ki bineği yularını sürüyerek gelmiş başucunda durmaktadır. Hemen sevinerek bineğinin ipini tutar. İşte Allah mümin bir kulunun tevbesine üzerinde erzak ile birlikte bineğini bulan bu kişiden sevinmesinden daha fazla sevinir. 36

Kardeşim, bilmelisin ki gerçek bir tevbekâr Rabbinin huzurunda durduğu zaman boynu bükülür, yüzü kızarır. Tevbekârın üzüntü dolu iniltileri Alemlerin Rabbi olan Allah'a çok sevgili gelir.

Mü'min kul günahını aklından çıkarmayıp bu günahı sebebiyle pişmanlık ateşiyle yanıp günahını af ettirmek için çeşitli Salih ameller yaptıkça şeytan kahrolur ve hatta onu o günaha düşürdüğüne pişman olur. Bazı tevbekârlar düşmüş oldukları hatalardan etmiş oldukları tevbelerinin kuvvetine göre söz konusu günahı işlemeden önceki durumlarından daha iyi bir

---

³⁶ Bu konuyla ilgili sahih rivayetlerden oluşan bir anlatımdır. Tertib's-Sahih adlı esere bakınız.4/368.

dereceye ulaşabilirler. Allah kendisine yönelen bir tevbekâr kulunu asla terk etmez.

Şöyle bir düşünür müsün!? Bir çocuk babasının evinde yaşıyor.. Babası ona en güzel yiyecekleri yediyor en güzel içecekleri içiriyor, en güzel giyecekleri giydiriyor, her türlü ihtiyacını karşılıyor ve onu en güzel şekilde terbiye ediyor. Durum böyle devam ederken bu baba onu bir iş için bir yere gönderiyor. Yolda adamın biri çocuğu görüyor ve onun elini ayağını bağlayarak düşman ülkesine kaçırıyor. Bu adam, çocuğa babasının tersine çok kötü davranıyor. Kötü muameleye maruz kalan çocuk eski günlerini, babasının onu terbiye şeklini hatırlayarak ağlıyor ve kalbi acılar içinde hasret ateşi ile yanıyor.

Adam çocuğa bu işkenceleri çektirip sonunda onu boğazlamayı planlamaktadır. Çocuk bu esaret içinde çeşitli işkencelere maruz kalmakta iken kendi ülkesini ve babasını gözleriyle aradığı bir anda bir de ne görsün! Babası onu arayıp bulmuştur ve o şimdi tam karşısında durmaktadır. Sevincinden ne yapacağını şaşırان çocuk büyük bir hasret ve mutluluk içinde Babacığım...! Babacığım...! Babacığım! Diye bağırarak babasına doğru koşar ve onun kucağına atılır. Sevinç ve hasret gözyaşları bir yağmur gibi iki yanağını ıslatmaktadır çocukcağızın...Bu sırada onu kaçıran gelmiş çocuğu almak istemektedir. Çocuk ise babasına sımsıkı sarılmış kendisini babasının

koruyacağından emin bir şekilde beklemektedir. Zira babası ölümüne de sebep olsa onu koruyacağını söylemektedir. Bu çocuğun aklından babasının kendisini düşmana teslim edeceği düşüncesi geçebilir mi!? Tabi ki asla geçmez. Zira çocuk babasının kendisini ne kadar sevdiğini bilmektedir. Bir babanın evladına olan şefkatidir bu.. Bir o kulu yaratanın ona olan şefkatini düşünün... Elbette O'nun şefkati bütün ana ve babaların şevkatlerinden daha büyüktür.

Bir kul düşmanından kaçır gibi ağlayıp sızlayarak yaratanına koşar, O'nun kapısına kendini atar da: Ey Rabbim! Sen başka merhamet edicisi olmayana merhamet et!! Sen başka yardımcısı olmayana yardım et! Senin kapından başka sığınağı olmayana merhamet et! O Senin Miskindir...! Fakirindir...! Sen onun sığınağısın...! Sen onun kurtuluşusun...! Senden başka bir sığınak ve kurtuluş kapısı yoktur...! Senin azabından yine sana sığınırım...! Diye ağlasa acaba yaratana onu ret mi eder!! Elbette sevinerek ona rahmet kapılarını ardına kadar açacaktır.. Öyleyse haydi hayırlı işlerde yarışalım!! Sevap kazanmak için gayret edelim.. Salih insanlarla beraber olalım.. Hidayeti bulduktan sonra sapıklığa düşmekten korkalım.. Allah sizinleedir..

Esselamü Aleyküm ve Rahmetullahi ve Berakatuhu..

İÇİNDEKİLER

Rdmk	2
Takdim.....	3
Önsöz	5
Günahları Hafife Alınmanın Tehlikesi.....	8
Tevbenin Şartları ve Tamamlayıcı Unsurları	13
Büyük Tevbeler.....	22
Tevbe Geçmiş Bütün Günahları Siler.....	26
Acaba Allah Beni Bağışlar mı?	29
Yüz Kişi Katilinin Tevbesi.....	34
Günah İşlediğimde Ne Yapmalıyım?.....	43
Günahlar Peşimi Bırakmıyorlar ki!.....	49
Beni Tehdit Ediyorlar!	54
Günahlarım Yaşantımı Bozuyor	60
İtiraf Etmeli miyim?	62
Tevbekârlardan Gelen Bazı Sorular ve	
Cevapları	67
Soru:1- Ben bazı günahları işliyor sonra	68
Soru:2- Hali hazırda bir günahı.....	68
Soru:3: Geçmişte Yüce Allah'ın bazı.....	69
Soru:4- İşlenen günah insan hakkı	71
Soru:5- Bazı kişilerin gıybetini yaptım.....	71
Soru:6- Bilerek birini öldürenin tevbesi.....	74
Soru:7-Hırsızın tevbesi nasıl olur?	75
Soru:8- Malını çaldığım kişiden çok.....	75
Soru:9- Babam anlamadan onun cebinden.....	76
Soru:10- Hırsızlık yaptım ama çaldığım	76

Soru:11- Ben yetimlerin mallarından gasp	78
Soru:12- Hava yolu kargosunda çalışan bir.....	79
Soru:13- Faizden kazandığım paralarım vardı	79
Soru:14- İçinde haram karışık param ile bir.....	79
Soru:15- Sigara ticaretinden para kazandım....	80
Soru:16- Rüşvet alan birine Allah hidayet etse	81
Soru:17- Haram işler karşılığında bazı mallar	82
Soru:18- Öyle bir günah işledim ki ne zaman...	83
Soru:19-Allah bütün Müslümanları korusun. .	85
Soru:20- Kadının biri şöyle diyor: Ben Salih.. .	86
Soru:21- Bir kişi homoseksüellikten tevbe..... .	86
Soru:22- Ben tevbe ettim. Elimde daha önce. .	87
Soru:23-Önceden sapık bir insandım	88
Sonsöz	91
İçindekiler	98-99

أريد أن أنتوب

ولكن...؟

محمد صالح المنجد

الترجمة والصف:

فكري شكري قونجو

دار الورقات العلمية للنشر والتوزيع
الرياض- الشفا- هاتف: ٤٢٢٨٨٣٧ - فاكس: ٢٩٨٣٤٠٧

أريد أن أتوب ولكن...؟

تأليف

محمد صالح المنجد

باللغة التركية

ترجمة

فكري شكري قوجو

إيدمك : X - E - V - 8800 - 9990

طبعة: الأولى، الرياض، ٢٠١٤، ٤٢٨٣٨٤٠

المكتب التعاوني للدعوة والإرشاد وتوعية الجاليات بالشفا

ص.ب. ٣١٧١٧ - الرمض البريدي، ١١٤١٨ - الرياض هاتف: ٢٢٢٢٦٦٦ - ٦٢٠ - ٢٢٠

